

Határozati javaslat

Tárgy: Beszámoló a Wosinsky Mór Megyei Múzeum 2012. évi munkájáról és a 2013. évi terveiről

1. Szekszárd Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének Humán Bizottsága köszönetét fejezi ki a Wosinsky Mór Megyei Múzeum dolgozóinak a 2012. évben végzett színvonalas szakmai munkáért.
2. A Humán Bizottság a Wosinsky Mór Megyei Múzeum 2012. évi munkájáról szóló tájékoztatót és a 2013. évi tervét elfogadja.
3. A bizottság megköszöni a megyei múzeumnak a Mészöly Miklós Emléknep megvalósításában való aktív közreműködést, valamint a fenntartói változásból következő feladatok végrehajtásában az önkormányzattal és a polgármesteri hivatallal való konstruktív együttműködést.
4. A bizottság felkéri a Wosinsky Mór Megyei Múzeum megbízott igazgatóját, hogy a rendezvényeik tervezésekor egyeztessen a Babits Mihály Kulturális Központtal és a Tolna Megyei Illyés Gyula Könyvtárral.
5. A bizottság a felkéri a Wosinsky Mór Megyei Múzeum igazgatóját, hogy a lehetőségeihez mérten működjön együtt a „PAD” Irodalmi, Művészeti Kulturális Egyesülettel a Mészöly Miklós Emléktanya és a „Szekszárdi Magasiskola” ügyének gondozásában, és kísérje figyelemmel az ezzel kapcsolatos pályázati és forrásteremtő lehetőségeket.
6. A bizottság felkéri a Wosinsky Mór Megyei Múzeum igazgatóját, hogy 2013.január1-től évente vezessen nyilvántartást a teljes év folyamán az intézmény tereit ingyenesen használó civil szervezetekről és intézményekről, valamint szervezetenkénti kimutatásban forintosítsa a természetben nyújtott szolgáltatások értékét.

***Határidő: 1-3. pont tekintetében: 2013. április 22.
4-6. pont tekintetében: folyamatos***

***Felelős: Csillagné Szánthó Polixéna HB elnöke
Ódor János igazgató***

A

WOSINSKY MÓR MEGYEI MÚZEUM

MUNKAJELENTÉSE

2012

FENNTARTÓ:

TOLNA MEGYEI INTÉZMÉNYFENNTARTÓ KÖZPONT

Megyei Múzeumi Igazgatóság neve:
Wosinsky Mór Megyei Múzeum
 Vezetője: **Ódor János Gábor igazgató**

Az Igazgatóság tagmúzeumai és a hozzájuk tartozó közérdekű muzeális gyűjtemények, illetve kiállítóhelyek felsorolása:

Muzeális intézmény neve	Szakmai besorolása	Székhelye	statisztikai létszám fő
WOSINSKY MÓR MEGYEI MÚZEUM	MEGYEI MÚZEUM	7100 SZEKSZÁRD, SZENT ISTVÁN TÉR 26.	20
BABITS MIHÁLY EMLÉKHÁZ	MUZEÁLIS EMLÉKHELY	7100 SZEKSZÁRD, BABITS U. 13.	7
IRODALOM HÁZA – MÉSZÖLY MIKLÓS MÚZEUM	MUZEÁLIS EMLÉKHELY	7100 SZEKSZÁRD, BABITS U. 15.	4
MEGYEHÁZI KIÁLLÍTÁSOK	MÚZEUMI KIÁLLÍTÓHELY	7100 SZEKSZÁRD, BÉLA TÉR 1.	-
VÁRMÚZEUM	MÚZEUMI KIÁLLÍTÓHELY	7081 SIMONTORNYA, VÁR TÉR 10.	5

Összesen: 36

2012. évi jelentés:

Főbb munkatervi pontok teljesítése:

Szervezeti kérdések

A múzeum vezetése az igazgatóból, a szakmai helyetteséből, a gazdasági vezetőből és a simontornyai vármúzeum vezetőjéből áll. A gazdálkodás szabályszerűségéért korábban gazdasági igazgató helyettesként, 2011. év elejétől gazdasági vezetőként a Gazdasági Csoport vezetője felel. Az egyetlen filiálét, a Simontornyai Vármúzeumot megalakulása óta igazgató vezette. Az igazgatóasszony nyugdíjazását követően utóda, dr. K. Németh András PhD 2010 óta osztályvezetői besorolásban látta el feladatát. 2005-ben alakult meg az intézményben a Régészeti Osztály, a megszorított ásatási és feldolgozási feladatok ellátására. 2011. április 1-től Ódor János Gábor irányítja az intézményt, akit a MIK vezetője újabb pályázattal követően 2012. május 1-jén öt évre nevezett ki. A 2011-es igazgatóválasztást követően több változás is beállt a szervezeti struktúrában, osztályszerkezetben működik az intézmény. Az osztályokat az intézmény középvezetői közvetlenül irányítják. A régészeti feladatot is közvetlenül irányító igazgató alá soroltuk be a Régészeti Osztály keretébe a régészeket, egy restaurátort és egy gyűjteménykezelőt. Az osztályvezetői feladatot Czövek Attila vette át 2012. június 1-től. Az igazgató munkáját titkárnő segíti., ugyancsak ő a közvetlen irányítója a könyvtár vezetőjének. Megalakult a Történelmi Osztály, melyet dr. Gaál Zsuzsanna PhD szakmai igazgatóhelyettesként majd osztályvezetőként vezet. Ebbe az egységbe került a régészetin kívül az összes egyéb gyűjteménnyel foglalkozó muzeológus, gyűjteménykezelő, egy restaurátor és a közművelődést ellátó szakember is. A Történelmi Osztály vezetője felelős nagy pályázataink (TÁMOP, TIOP) lebonyolításáért. A gazdasági vezető a gazdasági irodában dolgozókon kívül a teremőrök, vagyonőrök munkáját is koordinálja. Havonta tartunk

vezetői- és a gyűjteményekkel rendelkező két osztály esetében osztályértekezleteket, melyek segítségével az információáramlás remélhetőleg felgyorsul, a feladatok kiosztása, elvégzése és számonkérése jól nyomon követhető. A kollégák feladatait új munkaköri leírásokkal szerveztük át.

A 2012. január elsejével bekövetkezett fenntartóváltással kapcsolatban rendelkezésre álltunk egykori és jelenlegi fenntartónkkal és a NEFMI-vel (később: EMMI-vel), nagy mennyiségben szolgáltatottunk határidőre adatokat. Több kolléga nyugdíjazása és még a Megyei Önkormányzat által elrendelt létszámstop miatt nem tudtuk feltölteni a határozatlan idejű 40 fős státuszunkat (2012. december 31-ig 36 státuszon 42 főt alkalmaztunk), ez több alkalommal okozott működési problémát elsősorban a teremőri feladatok ellátásban, melyet csak költségesebb helyettesítéssel tudtunk áthidalni. 2012-ben ugyanez a feladat finanszírozási okokból maradt el. A törvényi szinten minimálisan meghatározott nyitvatartási időt nem tudtuk teljesíteni fenti létszámmal; ennek megoldása 2013-ban is megoldásra vár.

2012-ben a Tolna Megyei Kormányhivatal szerveként működő Megyei Intézményfenntartó Központ volt a fenntartónk, a többi egykori megyei önkormányzati intézménnyel egyetemben. A MIK vezetésével korrekt munkakapcsolatban álltunk. Havonta tartottak vezetői értekezletet, ahol első kézből kaptunk tájékoztatást működésünket meghatározó intézkedésekkel kapcsolatban. Működésünkben súlyos nehézséget okozott a 2012. júliusi zárolás, mellyel támogatásunk 10 %-át vették el. A szeptemberi újabb, 2,6 M Ft-os zárolás után működési zavarok is beálltak, néhány számlánkat nem tudtuk határidőre kifizetni. Ezt a zárolási összeget 2012. december 28-án visszakaptuk. Az 1997. évi CXL. törvény módosításával 2013. január 1-jétől a megyei múzeumok megyeszékhelyen lévő tagintézményei a megyeszékhelyek önkormányzatainak fenntartásába kerültek át. A megyei múzeumokat a törvény megyei hatókörű városi múzeumokká nevezte át. Tolna megyében ez a változás egy tagintézmény, a simontornyai vár leválásával járt. A simontornyai vármúzeum megalakulásától, 1975-től volt része a megyei múzeumi szervezetnek. A helyi önkormányzat kijelölt új fenntartóként nehezen fogadta el kötelező feladatát. A megyeszékhelyen működő egységeket a törvény megyei hatókörű városi múzeumoknak nevezte át és megoldották, hogy a 2013. évi költségvetésben nevesített állami támogatásban részesítik ezen intézményeket. Gazdasági önállóságunkat a törvény garantálja, így a megyei feladatokra adott állami támogatás és várható szerény bevételeink szűkösen fedezni fogják kiadásainkat. Új fenntartóinktól külön támogatást várhatóan nem kapunk. Az újabb fenntartóváltás jelentős mennyiségű, nem tervezett pluszmunkával járt.

Szakmai működés

Gyűjteménygondozás (számadatok és szöveges értékelés):

1. A **régészeti munka** a 2012-re készített terveknek megfelelően folyt.

A régészeti szerződésekkel kapcsolatos bevételek tekintetében, a régészeti lelőhelyek feltárásának, illetve a régészeti lelőhely, lelet megtalálója anyagi elismerésének részletes szabályairól 5/2010. (VIII. 18.) NEFMI rendelet rendelkezéseinek megfelelően projektszemlélettel élünk. A rendeletet 2011. év végén módosították, a korábbi százalékos elosztás számszerűsített mértékét elhagyták. A korábban érvényben volt rendelet egyértelműen leszögezte, hogy rezsire a szerződött intézmény a szerződés összegének egyhatodát számolhatja el. Ez azt jelentette, hogy a szakfeladat ellátásból adódó szerződéses

bevételekből 15 %-a számolható el, esetleg még a bérköltség - régészek, restaurátorok - egy része. A változással a pénzek felhasználására vonatkozó kötöttség megszűnt, de arányait nézve a régészeti feltárások terepi- és feldolgozási költsége nem változott, továbbra is legalább 80-85 %-át kiteszik a szerződéses összegeknek. Súlyosan érintenek minket a decemberben életbe léptetett 293/2012-es Kormányrendeletben szabályozott változások. E szerint a preventív régészeti munkákat (az úgynevezett Előzetes Régészeti Dokumentáció elkészítését) a Magyar Nemzeti Múzeumhoz rendelik, a pénzügyileg nyomott áron és időben korlátozott, elvégzendő terepi munkák maradnának a kezünkben.

Hagyományosan a legnagyobb anyaggal rendelkező gyűjteményi egységünk a régészeti gyűjtemény. Hosszú, a vidéki magyar régészet számára nehéz időszak után 2010-ben a megyei múzeumok számára kedvező törvényi változások léptek életbe. A nagyberuházások régészeti feltárására létrehozott szervezetet, a Kulturális Örökségvédelmi Szakszolgálatot - KÖSZ) átalakították, a Magyar Nemzeti Múzeumba tagozták. Ezzel egy időben a megyei múzeumok visszakapták ásatási jogukat illetékességi területükön, amely az önkormányzati és az örökségvédelmi törvények alapján eredendően is az ő feladatuk volt. A múzeum régészeti osztálya és az egész intézmény számára fontos volt ez a változás, hiszen a KÖSZ léte és tevékenysége a megyei múzeumban folyó régészeti munka egészét veszélyeztette. A nagyfelületű ásatások lebonyolítására a lehetőség ezt követően már adott volt, azonban az M6-os autópálya megépítése után, a gazdasági válság következményeként 2010-ben jelentősebb bevételt hozó külső munkára nem tudott a múzeum szerződni. Emiatt ésszerűsíteni kellett a határozott időre kinevezett alkalmazotti létszámot, Az ásatási munkák csökkenése egyben kényszerű lehetőséget adott a leltározási és dokumentálási feladatok felgyorsítására. 2011-től elvileg még bővílhetek volna az ásatási lehetőségek, de a régészeti munkákra aláírt szerződések száma viszonylag kevés volt, nagyságrendjük pedig alacsony.

Az M6 autópálya Tolna megyei szakaszán 2006 és 2009 között több mint félmillió m² felületen kb. 40.000 régészeti objektumot tártunk fel. A szakmailag kimagasló jelentőségű és több százezer darabra tehető tárgyi leletanyag 98 %-ának restaurálását, leltározását és szakmai kritérium alapján kiválasztott mintegy 30 %-ának fotózását-rajzolását (lényegében publikációra történő előkészítését) 2011. év tavaszára elvégeztük. A 2011. év pénzügyi elvonásai miatt a Bátaszék határában található hatalmas kiterjedésű neolitikus temető sírkerámiájának egy részének restaurálását nem tudtuk megoldani. Középtávon ennek a leletanyagának (több száz, rossz állagú kerámiaedényről van szó) restaurálását meg kell oldani. Feladattal terhelt projektpénzünk terhére a Tolna Megyei Önkormányzat 2010. decemberében vásárolt egy az 1970-es évek elején épített raktárépületet a TOTÉV-telepen. A 750 m²-es épület felmérését elvégeztettük. Jelenleg múzeumi leletek tárolására szolgáló raktárként nem használható. Mind a fűtés-, a tető- és a szigetelés megoldandó probléma, valamint belső átalakításokat is eszközölni kell. Szakértői felmérés szerint a megbízott mérnöki iroda munkatársai 100 ezer Ft/m² árra taksálták a felújítás költségét. Ez 75 millió Ft ráfordítást jelentene, amely nem áll rendelkezésünkre. Ütemezve szeretnénk megoldani az épület felújítását, lehetőleg pályázati erő felhasználásával.

Három régész kolléga múzeum központi épületében, egy fő régész pedig a Babits-ház hátsó szárnyában látta el benti munkáját. Gyűjteményünk a múzeum központi épületében az Adattár mellett (régészanyagok), illetve a pincében (M9-es feltárások, valamint a 90-es évek ásatási anyaga), valamint az Epreskert utcai, immár megyei tulajdonban álló raktárépületben (M6-os feltárás anyaga) található. Gyűjteménykezelőnk a raktárakban végzi a munkáját. Ő felügyeli a Munkaügyi Központból kiközvetített, közmunkájukat ledolgozó ügyfelek

munkáját. Ennek keretében 2012-ben 12 fő összesen 174 órát dolgozott le, mely idő alatt régészeti állatcsont mosását végezték.

Az Epreskert utcai raktárépületnek végleges régészeti raktárrá történő átalakítását a 2010. év végén megvásárolt újabb raktárépülethez hasonlóan szintén meg kell tervezetni, a temperáló fűtés egyelőre megoldatlan. A raktárépület telítettsége a 2009-es 70 %-ról kb. 80 %-ossá vált. Ehhez, ha hozzászámoljuk az M6 „déli” szakaszán az MTA Régészeti Intézete által feltárt Mérnöki telep és az 5603/1-es jelű lelőhelyek jelentős mennyiségű leletanyagát, amelyet korábban befogadtunk, várhatóan ez a raktár 100 %-osan telített lesz.

Gyűjteménygyarapítás:

Beruházásokhoz kapcsolódó régészeti szakfelügyelet, helyszíni szemle, leletbejelentések ellenőrzése:

Czövek Attila:

Régészeti feltárást 2012-ben nem végzett. Különböző beruházásokhoz kapcsolódóan folytatott szakfelügyeletet: Szárazdon villanyoszlopok állításánál, Dunaszentgyörgy területén vízminőség javítását célzó közműfektetésnél, Simontornya-Pálfa közút földmunkái során, a Szekszárd-Bátai csatorna rekonstrukciós munkálatainál, Simontornyán a csapadékvíz árkának ásásánál, illetve több helyen a megyei Dunagát megerősítési munkáinál.

Terepbejárást végzett Decs-Ete területén dr. Vizi Mártával és Csiszér Antallal, a Sió-Sárvíz völgyében több lelőhelyen dr. K. Németh Andrással, Iregszemcsén a szennyvízberuházáshoz kapcsolódó hatástanulmány érdekében, illetve korábbi projektje keretében Fadd és Dunaszentgyörgy határában.

dr. Gere Lászlóné dr. Vizi Márta PhD

Szekszárd, Béla tér rekonstrukciós beruházáshoz kapcsolódva október és december folyamán végzett *megelőző feltárás* során Árpád-kori temetőrészletet tárt fel a lelendő szökőkút és a csapadékvíz árok között, illetve folyamatos régészeti felügyeletet is végzett a csapadékvíz, vízvezeték, gázvezeték árkok és szökőkút alapozási munkáinál.

2012-ben *tervásatást* nem folytatott. A korábbi évek ásatási anyagainak feldolgozását végezte (Decs-Ete, Ozora, M9, M6).

Helyszínelés, illetve *terepbejárást* keretében Decs-Ete lelőhelyen (KÖH Az: 20015) 2012. március 23-án Czövek Attilával és Csiszér Antallal együtt ellenőrizte az évek óta nem szántott területet. (Czövek Attila és Csiszér Antal fémkeresővel ellenőrizték a szántást és jelentős fémanyagot gyűjtöttek be.) Továbbá megfigyeléseket végezett még a nyár folyamán (augusztus 26-án) a vízrajzi viszonyok alakulására a 2012. évi időjárási viszonyokat figyelembe véve.

dr. K. Németh András PhD

Tervezett feltárás

- Lápafő–Ref. temető: középkori templom feltárása (aug. 21. – szept. 3., szept. 5., szept. 7., szept. 20-21.)

Régészeti felügyelet

- Tamási–Rácvölgy hivatásforgalmú kerékpárút-építés, március-május: negatív eredménnyel zárt.
- 6317. számú önkormányzati út építése, Felsőrácegres és Alsórácegres között (30+700 – 32+600 km-szelvények) valamint Pálfa és Simontornya között (35+700 – 40+700 km-szelvények), június vége – augusztus eleje: negatív eredmény
- Simontornya–belváros, csapadékvíz-elvezető árok fektetése, október 3. – november 9.: 2 db szórvány gótikus kőfaragvány; török kori teleprészet (agyagba rakott téglatöredékekből készített alapfalcsonkok, pusztulási rétegek); 18. századi gerenda-alapozású, deszkaburkolatú út maradványai.

Egyéb gyarapítás eredményei:

K. Németh András 7 alkalommal végzett terepbejárást Tolna megyében

- máj. 12.: Pincehely–Görbei-hegy: őskori telep
- máj. 20.: Nagykónyi–Szentkúti-dűlő: őskori telep, középkori település
- júl. 31.: Kercseliget–Enyőd (középkori templom): negatív eredmény
- szept. 24. (Czövek Attilával): Harc–Janyapuszta, Tevel–Öregtemplom-dűlő: középkori templomok szemléje
- okt. 1. (Czövek Attilával): Medina–Apponyi Kiskastély mögött: római villa; Szedres–Nyárfás-ér: középkori település
- okt. 19.: Pincehely–Ozorai út: kelta temető; Pincehely–Kút-völgy: őskori telep
- nov. 12.: Kisszékely–Szoros: neolitik, rézkori és római telep, középkori település
- nov. 29.: Pincehely–Szentkúti-kápolna: középkori templom és település; Pincehely–Pálinkafőzde: középkori település

Adatgyűjtés:

- Tamási–Kishenye: ismeretlen korú sír
- Györe–R. k. templom: középkori templom
- Pincehely–Zrínyi u. 13.: bronzkori telep
- Pincehely–Zrínyi u. 78.: középkori vagy újkori malom
- Regöly–Pacsmag: római kori telep

Terepbejárás – Somogy megye:

- okt. 13.: Nyim–Kási-dűlő: középkori templom

dr. Szabó Géza PhD:

Beruházásokhoz kapcsolódóan az alábbi lelőhelyeken irányított kisebb-nagyobb felületű *megelőző feltárást*: Dombóvár-Gunaras, Dombóvár-Gólyavár, Dombóvár-Szőlőhegyi elágazó, Nagydorog-Szennyvíztelep, Medina-Radarállomás, Nagydorog-Damjanich u., Döbrököz-Kurbasa, Ócsény-Vinca dűlő.

Tervásatásként a 2011-ben megkezdett Regöly, Strupka-Magyar birtok nevű lelőhelyen a kora vaskori halom feltárást folytatta újabb felület megnyitásával.

2012-ben *régészeti szakfelügyeleteit, helyszíni szemléit* a következő beruházásoknál, illetve lelőhelyeken végezte: Dombóvár-Gólyavár, Dombóvár csatornázás, Nagydorog csatornázás, Dombóvár-Gunaras, Döbrököz vár, Medina 3D lokátor, Dombóvár agyagbánya, Ócsény-Vinca dűlő.

Régészeti nyilvántartás, leltározás

A nyilvántartás:

A *gyarapodási naplóban* a 2011.85. tételtől a 2012.26. tételig történt bejegyzés (K. Németh András, Vizi Márta, Szabó Géza kutatási anyagai).

A 2012. évben is folyt leltározás a gyűjteményben.

Dr. Gere Lászlóné dr. Vizi Márta tovább folytatta Decs-Ete lelőhely kerámiaanyagának leltározását. A munkát segéderő (Demjén Ferencné) bevonásával végezte az OTKA támogatásával. (A leletanyagot válogatás után bocsátotta a segéderő rendelkezésére – a részletes leírás még hátra van. (Demjén Ferencné számírást, és az alapadatok leltárkönyvi felvitelét végezte.) A részletes tárgyleírásokkal a feldolgozás következő fázisában kell még bővíteni az adatokat. (Összesen: 348 tételen 669 db tárgy leltározására került sor.)

Az ozorai várkastély leletanyagának további leltározását folytatta. A várkastély déli és keleti oldala előtti szelvények és árkok leletanyaga került sorra. (Összesen: 39 tételen 895 db)

Lelőhely	Tárgyszám
Decs-Ete	6699
Ozora	895
Vizi Márta:	7595 db
Ódor János Gábor	1 db

Dr. Szabó Géza, Czövek Attila és dr. K. Németh András nem végzett leltározást 2012-ben.

Dr. Miklós Zsuzsa folytatja Tolna megyében, földvárak kutatása tárgyában folytatott kutatásai leletanyagának feldolgozását. Ez évben más irányú elfoglaltsága (Pest megyei topográfia, intézeti kötetek szerkesztése) miatt leltározás nem történt.

Petkes Zsolt a Szekszárd, vármegyeháza anyagának egy részét leltározta:

Név	Tárgyszám:
Petkes Zsolt	362 db

Külső munkatársak szakdolgozatuk anyagát is leltározták:

Név	Tárgyszám:
Papp Csilla	781
Györke Réka	135
Kovacsóczy Bernadett	603

Leltározás összesített adatai

Papp Csilla	781
Györke Réka	135
Kovacsóczy Bernadett	603
Ódor János	1
Petkes Zsolt	362
Vizi Márta	7595
Összesen	9477

A pincerendezés során talált, Mészáros Gyula által készített ásatási felvételek előrendezését végezte el adattárosunk. Ideiglenesen a földszinti raktárban helyeztük el az anyagot.

Kölcsönzések:

Az év folyamán a múzeum kutatói (Czövek Attila, Gaál Attila, K. Németh András, Szabó Géza, Vizi Márta) folyó tervekutatásaikhoz kölcsönöztek a gyűjteményből tárgyakat, dokumentációkat. A feldolgozott tárgyakat, a már nem használt dokumentációkat rendben visszaszolgáltatták a gyűjteménybe.

Dr. Miklós Zsuzsa MTA BTK Régészeti Intézete feldolgozás és leltározás céljából tolna megyei földvárak kutatásából származó teljes leletanyag együtteseket, valamint Decs-Ete mezőváros kutatásából származó fémtárgyakat kölcsönzött.

Dr. Gerelyes Ibolya MNM Régészeti Tár – Ozora várkastély régészeti kutatásából származó akcse leleteket kölcsönzött- kölcsönzését hosszabbította meg.

Dr. Kiss Viktória MTA BTK RI anyagvizsgálatra kölcsönzött leleteket.

A Magyar Nemzeti Múzeum tárgymásolás céljából kölcsönzött tárgyakat.

Dr. Feld István az ozorai várkastély kőanyagának leltárát kölcsönözte.

Kiállítási kölcsönzések:

Továbbra is szerepelnek az ozorai várkastély ásatásából származó tárgyaink a Magyar Nemzeti Múzeum állandó kiállításán.

Továbbra is szerepelnek tárgyaink az Magyar Nemzeti Múzeum őskort bemutató állandó kiállításán.

A lengyeli Óvoda- és helytörténeti Múzeuma továbbra is szerepelteti tárgyainkat kiállításán.

A Tamási Helytörténeti Gyűjtemény szerepelteti tárgyainkat kiállításán.

A Mórággyi Helytörténeti Gyűjtemény szerepelteti tárgyainkat kiállításán.

A Kölesdi Helytörténeti Gyűjtemény szerepelteti tárgyainkat kiállításán.

Bátaszéki tájház szerepelteti tárgyainkat kiállításán.

Adattári munka, gyarapodás:

A 2012. év folyamán is érkeztek jelentések, dokumentációk az elvégzett kutatásokról. (a múzeum munkatársai és a megye területén kutatást végzők munkái – dokumentációi-megelőző feltárások, terepbejárások, leletmentések anyagai)

Az M6 északi szakaszának dokumentációi is megérkeztek az év folyamán. (KÖSZ ásatások, majd a KÖSZ megszüntetése után a Magyar Nemzeti Múzeum Nemzeti Örökségvédelmi Központ, Magyar Nemzeti Múzeum munkatársai által készített anyagok.)

46 tétel adattári dokumentáció került bejelentésre a régészeti adattárba. (Az adattár állománya ezzel 1413 tételre gyarapodott). Jelentős fejlemény, hogy a korábbi évek ásatási anyaga közül, az egyedi azonosítóval ellátott, elektronikusan nyilvántartott leletanyagok egy részét kinyomtattunk és köttettünk 46 leltárkönyvet.

Az adattári gyűjteménybe bekerültek az M6 déli szakaszán végzett kutatások anyagai. A nagy mennyiségű dokumentáció elhelyezése miatt nagyobb átrendezést végeztünk, új polcszakasz is beállításra került. Elkészült az emeleten a manuálék/kéziratok tárolására készített tároló. A nagyméretű anyagok ebbe kerültek elhelyezésre. Sor került a dokumentációs anyag egy részének átrendezésre, további rendezés egyelőre az egyéb feladatok miatt nem folyt. A bejelentett anyag nagy része besorolásra került az adott település dobozába.

Gyűjteményrendezés:

A főépületben található régészeti raktárakban Csizsér Antal gyűjteménykezelő megkezdte a tervbe vett TIOP-pályázat miatt a raktár rendezését. A rendezés folyamán új rendszerbe kezdte rendezni a különböző egységeket. Ezek további rendezésére van szükség.

A Decs-Ete leletanyag leltározása végéhez közeledik, szükséges lesz a lelőhely anyagának egységes rendbe tömörítése, különös tekintettel az előttünk álló további kutatási feladatok elősegítésére. Az intenzív topográfia és a topográfiai leletanyag, valamint a fémanyag egy része vár leltározásra.

Dr. Vizi Márta folytatta az ozorai vár feltárásából származó leletanyag rendezését, a korábban már megkezdett leltározási munkát. (A földszinti raktárban előkészített anyag a korábban kialakított, a kutatáshoz megfelelő rend szerinti sorrendben került beleltározásra, elcsomagolásra. Ennek szükségességét a feldolgozás befejezetlensége ellenére a múzeum pincéjében lévő raktár esetleges felszámolása indokolta.) A múzeum épületében lévő, az Ozora-várkastélyból származó, már beleltározott anyag is a pinceraktárban kialakított Ozora egységben került elhelyezésre. A lelőhely további rendezett, de még leltározatlan anyagát leltározni szükséges.

2. A *néprajz* területén **dr. Balázs Kovács Sándor** néprajzkutató és **Thuróczy Péter** gyűjteménykezelő tevékenykedett. Az év folyamán nem annyira a gyűjtemény fejlesztése, mint inkább a meglévő tárgyi anyag feltárása, szakszerű feltérképezése, a nyilvántartások kiegészítése volt a cél. Befejeztük a teljes raktárrendezést, csak az újonnan bekerülő anyagok helyét kell megkeresnünk.

Tervszerű néprajzi *gyűjtőmunkát* az anyagi nehézségek miatt nem terveztünk, csupán esetleges gyűjtéseink voltak, vagyis ajándékokat fogadtunk el, illetve bejelentések alapján vásároltunk néhány néprajzi tárgyat.

Tovább folytatódott a 2008-ban leégett szakályi tájház anyagának feldolgozása, tisztítása, konzerválása. A tervben szereplő módon segítettük az öcsényi, szakadati, majsi, és lengyeli tájházak fenntartóinak és kezelőinek munkáját.

Segítettük a tamási helytörténeti gyűjtemény új egységének berendezését (présház), valamint a tamási szőlőművelésről készült új kötet megírását, melynek lektora dr. Balázs Kovács Sándor volt.

Megoldásra vár még a 2011-ben lebontott, a tolnai helytörténeti gyűjtemény anyagából 2000 évben rendezett kiállítás anyagának elhelyezése. Tolna város önkormányzatának intézményátszervezési döntéseit követően a kiállítás korábbi helységeiben óvodát létesített. A teljes gyűjteményi anyag biztonságos raktározása jelenleg még nem megoldott.

Néprajzi nyilvántartás, leltározás

Gyarapodás: 2012-ben beleltározott néprajzi tárgy: 952 db.

Folytattuk a néprajzi gyűjtemények 2005 májusában megkezdett, *számítógépes* feldolgozását a *DEPO Muzeológia* program segítségével:

A számítógépen lévő néprajzi adatállomány 2012-ben **2405-tel** gyarapodott. (Jelenleg összesen 12 202 műtárgy adata van számítógépen.)

A néprajzi adattári leltárkönyv digitalizálása 970 tétellel napra kész.

2012-ben összesen **1592 db** néprajzi tárgyról készült digitális fotó. (2008-tól minden beletárolt tárgyról folyamatosan fotó készül. Kapacitásunk függvényében folyik a régi anyag fotózása is.)

2012-ben beletárolt digitalizált fotóállomány: 54 db

A néprajzi fotógyűjtemény fotóinak digitalizálása naprakész.

Néprajzi gyűjteményrendezés

2012-es évben a néprajzi gyűjtemény rendezésekor nagyobb hangsúlyt a néprajzi tárgyi leltárkönyvek digitalizálására, tárgyi anyag leltározására és a revízióra fordítottuk.

Befejeződött a Sióagárdi Tájház, valamint az 1981-83 közötti évek és az ozorai tárgyi anyag nyilvántartásának digitalizálása, ezen kívül folyamatosan készült a 2012-ben aktuális leltározás számítógépre vitele, ami a tárgyfotózással együtt naprakész.

2012-ben beletárolásra kerültek a Nagymányoki Tájház újonnan gyűjtött tárgyai, 2006-os érténi gyűjtés néprajzi tárgyai, 2011-ben lebontott Tolnai helytörténeti gyűjtemény leltározatlan raktári anyaga, 2012-es egy kölesdi és két tolnai gyűjtés, egy paksi vásárlás, valamint egyedi ajándékba kapott tárgyak.

Minisztériumi felhívásra elkezdtük a néprajzi gyűjtemény revízióját. Revízióra került tételek: Néprajzi adattár, - dokumentum tár, - tárgyfotók, - fotógyűjtemény, - diaképek, Sióagárdi Tájház, Bonyhádi-, Ozorai-, és a Dunaföldvári kiállítás tárgyai. Összesen: **29.370 db**

A néprajzi fotó- és diakép gyűjtemény digitálisan feldolgozva, kutatók számára számítógépen a teljes fotóállomány elérhető.

A Múzeumi Állományvédelmi Program keretében 2012-ben is folyamatosan végeztük *néprajzi gyűjteményünkben* a legfontosabb műtárgykörnyezeti paraméterek mérését, amely a megelőző műtárgyvédelemnek (preventív konzerválás) egyik legfontosabb feltétele. Ezek a következők: légnedvesség mérése, hőmérséklet mérése, fényérés és ultraibolya sugárzás mérése. A mérések analóg műszerekkel (thermohigrométer) és digitális mérőműszerrel (ELSEC 764) történik. A méréseket folyamatosan végezzük a minél több mérési eredmény érdekében. Az adatokat gyűjtjük és feldolgozzuk. Az eredmények ismeretében tudjuk majd meghatározni a tárolással és raktározással kapcsolatos további célkitűzéseinket és terveinket.

Részt vettünk a Múzeumi Állományvédelmi Programban meghirdetett „Műtárgybarát környezet – Környezetbarát múzeum„ elnevezésű, veszélyes hulladékot gyűjtő akciójában. A múzeumból 2012-ben összesen 86 kg veszélyes hulladék került elszállításra és megsemmisítésre. Továbbá részt veszünk a 2012-ben indult Kártevő-mentesítési Programban is, ezáltal gázosításra kerültek a legveszélyeztetettebb kiállítóhelyek és raktári egységek.

Néprajzi gyűjtemény:

Mutatók		2012 évi növekmény	Honlapon hozzáférhető
Digitalizált objektumok összesen (db)	29606	4051	0
- ebből műtárgy (db)	17404	1646	0
- írott dokumentum (oldal)	12202	2405	0
- audiovizuális (db, ill. perc)		0	0

3. Újkortörténeti gyűjtemény

A gyűjteményfejlesztés területén a szerény pénzügyi lehetőségeken alapuló, korábbi gyakorlatot követtük, amely elsősorban a múzeumnak felajánlott anyagok gyűjtését jelentette. 2012-ben a történeti gyűjtemény vásárlással mindössze két darabbal gyarapodott – babakocsi, utazóláda-, amit a néprajzzal közösen vásároltunk. Terepmunka, gyűjtőmunka (Szekszárd, Hógyész, Báta, Kölesd) 10 napot, revízió (Ozora, Rácegres, Bonyhád) 4 napot vett igénybe. A raktári helyzet sajnos nem változott, a megyeházán lévő raktárt nem tudtuk birtokba venni, ezért a raktárak rendkívüli zsúfoltsága igen nagy nehézségeket okoz. A külső raktárakban a munka a néprajzi gyűjteménnyel, egyéb múzeumi feladatokkal közösen ütemesen történt (Fadd, Simontornya).

A *kutatószolgálatot* 10 kutató 14 kutatási alkalommal vette igénybe, emellett számos telefonos, e-mailes megkeresés érkezett, amikor az érdeklődők azonnali választ vártak. Legnagyobb igény az archív fotó gyűjteményben és a dokumentum gyűjteményben való kutatásra mutatkozik.

A *leltározást* **V. dr. Kápolnás Mária** főmuzeológus végzi. Az előkészítési, raktározási, digitalizálási munkákban **Rovacsekné Bérdi Paula, Frank Péter** és **Frankné Sági Apollónia** vesz részt.

Gyarapodás: 64 tétel, 779 db. Vizi Márta ajándéka Horváth János és felesége, valamint Kaposi Jánosné és leánya hagyatéka Kölesdről, Endrődi Ferencné hagyatéka Szekszárdról, múzeumi selejtezés – technikai eszközök (fényképezőgép, billentyű, nyomtató), Szabó Dezső képeinek újrafestésére gyűjtött tárgyak, postáskabát – Bódi Zoltán ajándéka.

Tárgyi gyűjtemény leltározása 1147 db a tervezett 500 db helyett.

Tárgyi gyűjtemény fotózása: a 2012-ben beletárolt tárgyakról és a revízió alá vont gyűjteményekben: 1230 felvétel a tervezett 500 helyett.

Dokumentum leltározás 600 db a tervezett 500 db helyett.

Eredeti fénykép 1636 db a tervezett 300 db helyett.

Fegyver – nem volt gyarapodás, a gyűjtemény leltározása naprakész.

Adattári dokumentum 30 db helyett 102 tétel, 1479 la, 4x60 perces film, naprakész.

Adattári fénykép 10 cd helyett 12 db, naprakész.

Archív fotó szkennelés 2000 db helyett 4917 db, melyek ellenőrzése megtörtént. Így a 2001 előtt beletárolt archív fotók digitalizálása elkészült.

4. A képzőművészeti és iparművészeti gyűjteménnyel kapcsolatos munkákat az irodalomtörténeti gyűjteményeket is gondozó művészet- és irodalomtörténész munkatársunk, **Lovas Csilla** látja el már évek óta. Tervezett feladata a szűkös anyagi körülmények miatt nem a gyűjteményfejlesztés, hanem az állagvédelem megszervezése és a feldolgozó tevékenység volt.

Gyűjteménygyarapítás: Mözsi Szabó István: Ikonosztáz című festményét ajándékozta a múzeumnak.

Restaurálás: Perczel Elvira ülőgarnitúrája az NKA Pályázatának segítségével, 5 db. WMMM Iparművészeti Gyűjtemény: Kanapé: Ltsz.: 2011.1.1. ; Fotel: Ltsz.: 2011.1.2.; Fotel: Ltsz.: 2011.1.3. Fotel: Ltsz.: 2011.2.1.; Fotel: Ltsz.: 2011.2.2.

A 19. század végén készült női szalongszalon garnitúra kecses darabjait Perczel Elvira egykori társalkodónőjének családja ajándékozta a múzeumnak. Az eklektikus jegyeket mutató ülőgarnitúra az előkelő hölgyek ízlésvilágát tükrözi. A bútoregységek egyedi formavilága,

igényes, díszes kárpitozása, iparművészeti és történeti értéke is indokolja restaurálását. Az ülógarnitúra restaurálásakor a favázak restaurálását korhű anyagokkal való kárpitozás követte, helyre állítva ezzel régi szépségét. A régi kárpitozás lebontása során a kanapé favázának belsején előkerült szállítócédulából és postabélyegzőből a kanapé gyártásának részleteire és időpontjára is következtethetünk. A szállítócédula alapján a bútor szerkezetkész vázát 1898-ban Bécsből (Meidling kerület) küldték Pécsre. A cédula a kárpitozott rész alatt volt, ebből következik, hogy a bútor valószínűleg már Pécsen került kárpitozásra. A restaurálás után a bútorok a Tájak települések emberek c. kiállításunkban a szekszárdi vármegyeházán kerültek kiállításra.

Nyilvántartás

	Tárgyévi leltározás db	Összes
Képzőm. szakanyag	282	3674
Képzőm. dokumentum	-	472
Iparművészeti tárgy	2	800

Gyűjteményrendezés, digitalizálás:

2012. május-júniusban egy hónapos munkával visszarendeztük a Régi vármegyeháza világa kiállítást a vármegyeházán.

A képző-, és iparművészeti gyűjtemény műtárgyairól 662 db digitális fotó készült.

Megkezdődött a gyűjtemények revíziója, elsőként a kiállítási anyagok ellenőrzésével.

2012. szeptember 25: Rácegresen Illyés Gyula első iskolája című kiállításban.

2012. október 17: Bonyhád, Völgységi Múzeum kiállításában.

2012. november 13: a simontornyai vármúzeum kiállításában.

2012. november 20: a dunaföldvári vár Vak Botyán emlékezete című kiállításában.

2012. november 21: a simontornyai vármúzeum képzőművészeti raktárában

2012. december 14: a simontornyai vármúzeum képzőművészeti raktárában.

Adattár:

A képzőművészeti gyűjteményben **33** adattári tétel került beletárolásra.

Kiállítás:

Bernát János festőművész tárlatát Lovas Csilla rendezte a simontornyai vármúzeumban, mely 2012. február- május között volt látogatható. Az „Utam muzsikálva járom...” Sárdy János emlékkiállítás a múzeum központi épületében szintén Lovas Csilla rendezte, grafika: Frankné Sági Apollónia (2012. július 11. - 2012. október 31 között állt fenn). Szilárd Klára festőművész tárlata Szekszárdon 2012. november 7-én nyílt és 2013. február 15-ig nézhető meg, Lovas Csilla rendezésében.

5. Az **irodalomtörténeti gyűjteményben** folyó munkát szintén **Lovas Csilla** főmuzeológus irányította. Segítői **Frankné Sági Apollónia** gyűjteménykezelő és **Klem Józsefné** voltak.

Gyűjteménygyarapítás: László Lajos (1925-2010) író, hagyatéka lánya, László Judit ajándékként került a gyűjteménybe. Köztük található László Lajos Uránbányászok dokumentumjáték drámájának gépelt szövegvékonyve, Önéletrajzi fogalmazványai (2 db),

újságokban megjelent írásainak kivágata (21 db), recenziók műveiről (12 db), az íróval készült interjúk (13db), könyvei (21 db), levelezése (131 tétel) mikrofonja és írógépe.

Nyilvántartás:

	Tárgyévi leltározás db	Összes
Irodalmi könyvtár	100	3680
Tárgyi gyűjtemény	-	382
Kéziratgyűjtemény	-	1789
Fotógyűjtemény	15	686
Dokumentum gy.	-	747

Gyűjteményrendezés, digitalizálás:

Nem volt.

Adattár:

Az irodalmi gyűjteményben **40** adattári tétel került beletárolásra

Kiállítás:

Garay 200 című vándorkiállítás elkészítése és szervezése. (2012. szeptember - 2012. június között). Összeállította: Lovas Csilla: Grafikai terv: Frankné Sági Apollónia. A vándorkiállítás az NKA támogatásával valósult meg.

2012. szeptember	Bezerédj Pál Szabadidő Központ Könyvtára Tolna
2012. szeptember - október	Szekszárd Város Polgármesteri Hivatala
2012. november - december	Dunaföldvári Művelődési Központ

6. A **numizmatikai gyűjtemény** volt az egyetlen, melyet a korábbi időszakban nem kezelt muzeológus. Új feladatként **Czövek Attila** 2011. júniusban átvette a múzeum numizmatikai gyűjteményét Berta József külsős numizmatikustól. Mivel ennek nagysága megközelíti az 50.000 tételt, így csupán a kulcsok átvételére korlátozódott az átadás-átvétel. A gyűjtemény rendezett, mint ezt egy 2003-as szakfelügyelői jelentés is megállapítja, ennek ellenére szükséges lenne egy revízió, melyet 2014-re irányoztunk elő. Gyarapodás 2012-ben nem volt.

7. A **WMMM könyvtárát** félmunkaidős munkatársunk, **Deli Erzsébet** vezette 2012. év első felében, majd **Hucker Veronika** vette át munkáját. A könyvtárfejlesztésre fordítható összegek értékcsökkenése miatt 2010-ben már a csere útján intézményünkbe kerülő kötetek száma a vásárláshoz viszonyítva az ötszörösére növekedett, ami kedvezőtlenül alakítja a könyvtári állomány összetételét, mert elsősorban nem azok a kiadványok kerülnek a gyűjteménybe, amire leginkább szükség lenne, hanem amelyeket a cserepartnerektől megkapunk.

A folyamatosan jelentkező munkákon kívül konzorciumi tagként (a megyei könyvtárral, levéltárral és városi könyvtárakkal együtt) a *TÁMOP 3.2.4-08/1-2009-0016 „Tudásdepó-expressz”- Összehangolt könyvtári szolgáltatás- fejlesztés és az olvasáskultúra népszerűsítését támogató programsorozat lebonyolítása az Illyés Gyula Megyei Könyvtár vezetésével Tolna megyében c.* pályázat megvalósításán dolgozott könyvtárosunk. Az új könyvtári integrált rendszer (Corvina) lehetővé teszi azt, hogy a könyvtári anyag – beleértve az irodalmi gyűjteményt és az egyéb külön gyűjteményeket is –, elérhetővé válik az

interneten. Kapcsolódni tudunk a megyei és országos könyvtári adatbázisokhoz. A könyvtárnak is lesz honlapja, az eddig meglévő adataink pedig konvertálódnak az új rendszerbe. Ez a folyamat jelenleg befejezéséhez közeleg.

A könyvek tárolására alkalmas helyünk folyamatosan szűkül, veszélyeztetve a raktári rend fenntartását. Ha a tárolási kapacitást nem tudjuk növelni, jól átgondolt állomány-apasztást kell megvalósítanunk; például a múzeumi könyvtár gyűjtőkörébe nem feltétlenül tartozó (nyelvészeti, természettudományi, stb.) szakirodalom vagy egyéb, ritkán használt állományrészek más könyvtárnak átadásával, esetleg eladással.

Gyarapodás és arányainak rövid értékelése:

A Wosinsky Mór Megyei Múzeum gyűjteményeiben 2012. évre nem terveztünk és a jövőben sem tervezhetünk számszerű gyarapodást. A fenti adatok szerinti gyarapodás mértéke elsősorban továbbra is a régészeti osztály munkájának függvénye, ami számtalan gazdasági tényező függvénye. Ezt azonban előre nem ismerhetjük, és a kialakult megelőző feltérési rendszerben a jövőben sem tudhatjuk és tervezhetjük, hogy az adott tárgyévben hány próba-, illetve megelőző feltérásra kerül majd sor. Más gyűjtemények vonatkozásában pedig a gyarapodás tervezése még inkább kétséges.

Gyarapodás	2012. terv	2012. teljesítés
Folyamatban lévő feltérások száma (db)	8 db	8 db
Szakleltárba vett gyarapodás (db) az összes gyűjteményben (régészet, néprajz, újkortört., művészettört., irodalomtört., és könyvtár) együttesen:	—	21.551 db
Képi ábrázolással ellátott leírókartonok gyarapodása (db)	Nem terveztük és nem is készítettünk, mert csak a régészeti gyűjteményben milliós költséget jelentene.	A digitális adathordozóról anyagi fedezet mellett bármikor nyomtatható.

Revízió: Revíziózott gyűjtemények és revíziózott tárgyak darabszáma (a 2011. évi tervezetthez képest a megvalósulás rövid értékelése):

A szakminisztérium javaslatára ötéves revíziós tervet készítettünk és első évben a néprajzi, képzőművészeti és újkortörténeti gyűjteményünk egyes részeiben végeztünk ellenőrzési munkát. A revíziózott műtárgyak száma: **32.600**. Áttekintettük és újrakötöttük haszonkölcson szerződéseinket a megyében található önkormányzatok és szervezeteknél elhelyezett gyűjteményi anyagrészeinkkel kapcsolatban. Szerettük volna megkötni az ozorai várban található régészeti raktár és Illyés Gyula emlékkiállításunk használatával kapcsolatos szerződéseket a Műemlékek Nemzeti Gondnokságával. A személyes egyeztetést követően általunk előkészített szerződéseket partnerünk nem írta alá egyelőre.

Raktárrendezés: Gyűjteményi rend és raktári helyzet értékelése

Minden gyűjteményegység rendezett. Éves tervünkben a naprakész állapot fenntartása szerepelt, ez megvalósult.

A múzeum raktárhelyzete az erre a célra igénybe vett épületek alapterületét vizsgálva jónak mondható, hiszen az intézmény 2951 m²-t használ erre a célra. Jelen pillanatban fűthető raktárral Szekszárdon három, Faddon és Simontornyán pedig egy-egy épületben rendelkezünk, összesen 1202 m²-en. Ehhez társul négy fűtetlen raktár, összesen 1749 m²-en. Szinte bármelyik gyűjteményi ág anyagáról elmondható, hogy az állandó hőmérséklet fenntartása (kiemelten fontos a téli temperáló fűtés) az egyik legfontosabb eleme a tárgyak állapotmegőrzésének. Így műtárgyvédelmi szempontból raktárak nagyobb része kifogásolható. Az elmúlt évtizedek gyakorlata szerint a fűtetlen raktárakba elsősorban régészeti ásatásokból származó kerámiák, állat- és embercsontok kerültek. Ennek a helyzetnek fenntarthatósága hosszabb távon kétséges. Jelenlegi állapota miatt egyelőre múzeumi szempontból nagyobb részt kihasználatlan a TOTÉV telepen vásárolt új raktárépület. 2011 tavaszán készült el felújításának vázlatos terve, miszerint csak nagyobb mérvű, több tízmilliós felújítás után helyezhető el benne múzeumi anyag. Összességében elmondhatjuk, hogy raktáraink telítettsége – nem számítva a 2010-ben vásárolt új ingatlant – 95 %-os. Gondot okoz a gyűjteményi anyagok szétaprózottsága is. Az egyik legkényesebb gyűjteményi anyag, a rengeteg szerves anyagot - szövetet, bőrt, papírt, fát - tartalmazó néprajzi anyag egy helyen található, a faddi Bartal-kúriában kialakított raktárban. A gyűjteményért felelős szakalkalmazottak több éves munkájának köszönhetően, a gyűjtemény szép és rendezett állapotban van. A textilanyagok egy részénél a legmodernebb tárolóeszközöket sikerült pályázati pénzekből beszerezni. Gondot a Bartal-kúria esetében az épület leromlott állapota okozza. Jó néhány helyiségnél megfigyelhető a vizesedés, a tető paláinak hiánya és szándékos rongálása pedig szintén beázásokat okoz. A magas páratartalmat és penészt okozó vizesedést csak enyhén kompenzálja a temperáló fűtés és az időszakonkénti szellőztetés. Ugyancsak magas páratartalom veszélyezteti a Vörösmarty utcai CsSK-központ alagsorában elhelyezett újkori gyűjteményt is.

A régészeti gyűjtemény több helyszínen, a múzeum központi épületében az Adattár mellett (régi anyagok), a pincében (M9-es feltárások, valamint a 90-es évek ásatási anyaga), a padláson (embertani anyagok), valamint az Epreskert utcai, 28-as számú, 2009-ben vásárolt raktárépületben (M6-os feltárás anyaga) található.

Az ozorai vár feltárásának anyaga az ozorai vár egy kijelölt termében található. Egy kisebb egység (Szakály-Rétiföldek lelőhely) a faddi kúria-raktár emeleti részén van. Jelenleg feldolgozás alatt vannak az M6 feltárások ún. befogadott anyaga (Bátaszék-Méreni telep), valamint a Miklós Zsuzsa által kutatott és leltározott földvárak anyagának egy része. A régészeti adattár zsúfolt, viszont a leltározottság mutatója jó, kb. 90 %-os. Régészeti állandó kiállításunk mellett az „Örökségünk”, a „Egy kisváros a századfordulón”, a Magyar Nemzeti Múzeum állandó és a simontornyai állandó kiállításunkon is szerepelnek ebből a gyűjteményünkől műtárgyak.

A néprajzi gyűjtemény a faddi Bartal kúriában található, rendezett körülmények között. Néprajzi adattárunk a múzeum központi épületében található. Emeleti állandó kiállításainkon: „Egy kisváros a századfordulón” és az „Örökségünk”-ben, valamint a vármegyeházi új kiállításban láthatók néprajzi tárgyak. Ugyancsak saját gyűjteményi anyagunk egy részét kölcsönöztük ki az új bátaapáti tájházba. Áthúzódó, jelentős feladatot adott a 2008-ben leégett szakályi tájház megmenthető anyagának feldolgozása, restaurálása, raktári elhelyezése. A leltározottság teljes, a digitalizálás folyamatos. A műtárgyvédelmi feladatok és költségek jelentősek. A megyénkben lévő, települések által fenntartott tájházakkal és helytörténeti gyűjteményekkel jó kapcsolat alakult ki a szakfelügyeletet ellátó megyei múzeum és az önkormányzatok között. Az egyedi megállapodásokkal helyhez kötött, de a múzeum gyűjteményébe beleltározott tárgyak bemutatása és védelme több jó példán

keresztül (Tolna, Bába, Bátaszék, Hőgyész, Nagymányok, Alsónyék) mutatja ennek a rendszernek az életképességét.

Az újkortörténeti gyűjtemény a faddi raktárunk két termében, a Vörösmarty utcai alagsorban és a Babits-ház egyik irodájában (archív fotóanyag) foglal helyet. A textilgyűjtemény néhány éve a simontornyai várba került. A történeti anyag reprezentatív elemei az „Egy kisváros a századfordulón”, az „Örökségünk” és a vármegyeházi „Tájak, települések, emberek” című kiállításon tekinthető meg.

Helyileg Szekszárd Megyei Jogú Város egyetlen saját tulajdonú múzeumi épületében, a Mészöly Miklós Emlékházban látják el feladataikat. Nagyobb kiállításaink, melyek a képző-, iparművészet és irodalomtörténeti gyűjteményeink anyagára épülnek: „Babits és Szekszárd”, „Mészöly emlékszoba”, „Dienes Valéria emlékszoba”, „Baka István emlékszoba”, a „Vármegyeháza világa”, a „Nemesi ösgalériák” és „Bazsonyi kiállítás” Simontornyán. A gyűjtemények több raktárban, a Vármegyeháza egy termében, a simontornyai várban és a faddi raktárunkban található.

A numizmatikai gyűjtemény jelen pillanatban a régészeti adattár előterében kialakított tároló szekrényben került elhelyezésre. Egyes elemei (pl. a Decs-Ete kincslelet) az Örökségünk állandó kiállításunkon láthatók.

Megelőző műtárgyvédelem: A megelőző műtárgyvédelmi követelményeknek megfelelő raktárban elhelyezett műtárgyak százalékos aránya az adott gyűjteményen belül, és a 2012. évi tervezetthez képest a megvalósulás rövid értékelése:

Régészet	100%
Néprajz	100%
Újkortörténet	85%
Képző- és iparművészet:	100%
Irodalomtörténet	100%

A Múzeumi Állományvédelmi Program keretében 2011-ben is folyamatosan végeztük ***néprajzi gyűjteményünkben*** a legfontosabb műtárgykörnyezeti paraméterek mérését, amely a megelőző műtárgyvédelemnek (preventív konzerválás) egyik legfontosabb feltétele. Ezek a következők: légnedvesség mérése, hőmérséklet mérése, fényérés és ultraibolya sugárzás mérése. A mérések analóg műszerekkel (termohigrométer) és digitális mérőműszerrel (ELSEC 764) történik. A méréseket folyamatosan végezzük a minél több mérési eredmény érdekében. Az adatokat gyűjtjük és feldolgozzuk. Az eredmények ismeretében tudjuk majd meghatározni a tárolással és raktározással kapcsolatos további célkitűzéseinket és terveinket.

Műtárgyvédelem – restaurálás: Tisztítás, konzerválás (db) és restaurált tárgyak (db), a 2011. évi tervezetthez képest a megvalósulás rövid értékelése:

A megyei múzeumban 2012-ben is 2 fő határozatlan időre kinevezett restaurátor munkatárs dolgozott. Fa- és bútorrestaurátorként **Künsztler Gábor Tamás** faipari szakképesítése birtokában végezte munkáját, de egyelőre restaurátori alapképesítés nélkül. Beiskolázása folyamatban van. Betanított cserépragasztóink közül idén munkaidejének egy részében **Szodorainé Mohr Szilvia** végzett az M6 leletekkel kapcsolatos tisztítási és restaurálási munkálatokat. Középfokú restaurátor végzettséggel rendelkező munkatársunk, **Tövisháti András** elsősorban régészeti korú kerámiával és fémtárgyak konzerválásával foglalkozott.

Restaurátoraink a szekszárdi és simontornyai kiállítások kivitelezésében is kivették részüket, de a bekerülő, veszélyeztetett új tárgyak kapcsán elvégezték minden szakterület legfontosabb restaurálási munkálatait is.

Név	Tisztítás	Konzerválás	Restaurálás
Tövisháti András	710 db	710 db	710 db
Künsztler Gábor Tamás	1254 db	1254 db	1254 db
Összesen:	1964 db	1964 db	1964 db

Az M6 megelőző feltárásokkal kapcsolatos 2012. évi restaurálási adatok:

Tisztítás	Konzerválás	Restaurálás
77 db	22 db	30 db

A Wosinsky Mór Megyei Múzeum 2012. évi restaurálási adatai:

Tisztított	Konzervált	Restaurált
2041 db	1.988 db	1.994 db

Tudományos kutatás (A szöveges értékelésen túl az alábbi adatok):

A tudományos kutatók létszáma az év folyamán egy fővel csökkent, a címzetes múzeumigazgató január 15-i nyugdíjba vonulását követően. A kutatói feladatokat a megyei szervezetben 9 fő látta el. A létszámhiány elsősorban a néprajz területén szembetűnő. A muzeológusok gyűjteményeinkben folytatott tevékenységük mellett, jelentős leterheltség közepette kiemelkedő számban írtak tanulmányokat, lektoráltak és tartottak előadásokat különböző konferenciákon. A kutatók munkáját segítő négy gyűjteménykezelő munkája kiválóan értékelhető. Frankné Sági Apollónia a gyűjteménykezelési feladatok mellett kiadvány- és kiállítás tervezői munkát is végzett, Frank Péter pedig a kiállítás rendezésekben és az anyagszállításban segített.

A munkatervben szereplő kiadványok közül időben megjelent a *WMMM Évkönyv XXXIII. kötete*, az NKA 20 %-os támogatásával. Kiadásra került a *Múzeumpedagógiai programajánló* (Összeállították: Andrásné Marton Zsuzsa – Lovas Csilla, grafika: Frankné Sági Apollónia, WMMM, Szekszárd, 2012.), valamint a *Tájak, települések, emberek. 19. századi tudástár és történelmi játszóház*. Múzeumpedagógiai foglalkoztató füzet diákoknak a WMMM megyeházi kiállításához. Szintén kiadtuk Lovas Csilla szerkesztésében a *Garay 200* címet viselő, ismeretterjesztő füzetet, mely a Szekszárdi Füzetek 5. darabjaként jelent meg Szekszárd Megyei Jogú Város Támogatásával (grafika: Frankné Sági Apollónia).

Tudományos munka mutatói	2012. terv		2012. teljesítés	
Tudományos munkatársak száma (fő)	10		9	
A tudományos munkatársak által kivett összes kutatónap száma (nap)	400		350	
A múzeum által kiadott önálló tudományos-muzeológiai kiadványok (monográfia, tanulmánykötet, folyóirat, kiállítási- és gyűjteményi katalógus, évkönyv) (db) (magyar + idegen nyelvű összefoglalók)	1		1	

A munkatársak által írt, saját múzeumi vagy egyéb tudományos kiadványban megjelent tudományos könyvek, tanulmányok, közlemények, cikkek (db) (magyar idegen nyelven)	22		24	1
A munkatársak által tartott tudományos előadások, - összeállított poszterek (db) (ittthon külföldön)			31	
A múzeum által megjelentetett ismeretterjesztő kiadványok (db) (magyar idegen nyelven)	2		2	
A munkatársak által írt, saját múzeumi vagy egyéb tudományos kiadványban megjelent ismeretterjesztő írások. (db) (magyar idegen nyelven)			15	
Kiállítási forgatókönyvek (állandó időszaki) (db)				
Hazai tudományos programokban való részvétel /pl.: OTKA/ (programok száma)		2		2 (OTKA, és ELTE Légirégészet)
Nemzetközi tudományos programokban való részvétel (programok száma)		–		–
Megszerzett tudományos fokozatok száma (db)		–		–

Részvétel átfogó tudományos intézményközi programokban

1996 óta folyamatos Miklós Zsuzsa és Vizi Márta révén Decs-Ete mezőváros régészeti feltárásában és feldolgozásában a Wosinsky Mór Megyei Múzeum és az MTA Régészeti Intézetének kapcsolata. A kutatások folyamatos feldolgozásához az Országos Tudományos Kutatási Alapprogram 2009-2012. közötti időszakra biztosított támogatást (To 78316). A program keretében munkatársak bevonásával folytatták a pályázati célként kitűzött leletanyag feldolgozást. A fenti említettek szellemében folyt a leletanyag leltározása: főként Demjén Ferencné segítségével. Sági Szilvia a korábban készült rajzok, fotók (MTA RI) feldolgozását végezte, nyilvántartás készítésével együtt, Frankné Sági Apollónia digitális rajzokat készített, Csiszér Antal kerámia rajzokat készített, Retkes Tamás tárgyfotókat. Tovább folytattuk a leltározott anyag digitális adatbázisba feltöltését is. Előmunkálatok történetek a kutatástörténetet, a légi megfigyeléseket összefoglaló tanulmány elkészítésére.

Szakmai és társadalmi kapcsolatok

Czövek Attila az ELTE Régészettudományi Intézet Térinformatikai Kutatólaboratóriumával a „Légirégészeti topográfiai kutatások Magyarországon” c. programban (vezetője Czajlik Zoltán tudományos főmunkatárs) vett részt. Mind a tavaszi, mind az őszi terepbejárási idényben folytatták a 2006-2010 között készített légifotók terepi ellenőrzését, beazonosítását. Munkatársként részt vett a Pécsi Légirégészeti Tékával a KÖH által felügyelt „Danube Limes” programban.

Lovas Csilla részt vett a Garay-emlékbizottság munkájában és az igazgatóval együtt az emlékév rendezvényein. Részt vett a Babits Mihály Általános Iskola és a Szent József iskolaközpont szavalóversenyeinek zsűrijében és a Víz'P'Art Közalapítvány munkájában. Ugyanő képviselte a múzeumot a Magyar Irodalmi Emlékházak Egyesülete közgyűlésén.

Lovas Csilla részt vett a Garay-emlékbizottság munkájában és az igazgatóval együtt az emlékév rendezvényein. Részt vett a Babits Mihály Általános Iskola és a Szent József iskolaközpont szavalóversenyeinek zsűrijében és a Víz'P'Art Közalapítvány munkájában.

Lovas Csilla képviselte a múzeumot a Magyar Irodalmi Emlékházak Egyesülete közgyűlésén.

Egyéni továbbképzés

Máté Imréné múzeumpedagógus befejezte az ELTE Pedagógiai és Pszichológiai Kara múzeumpedagógia szakirányú továbbképzését. Szakdolgozata címe: A Simontornyai Vármúzeum Múzeumpedagógiai lehetőségei.

Dr. K. Németh András elvégezte a Múzeumi Oktatási és Képzési Központ, Szabadtéri Néprajzi Múzeum által szervezett 120 órás Múzeumi vezetői ismeretek című szakmai továbbképzést 2012. április 16. és június 8. között. Záródolgozata címe: A Simontornyai Vármúzeum középtávú fejlesztési terve.

V. dr. Kápolnás Mária részt vett a történész muzeológusok továbbképzésén, Csíkszeredán.

Lovas Csilla részt vett a Magyar Kereskedelmi és Vendéglátó Ipari Múzeum Szakmai napján és a Petőfi Irodalmi Múzeum által szervezett továbbképző napokon.

Ódor János Gábor az ELTE BTK Történelem Doktori Iskoláján végzett PhD képzését befejezte, záró beszámolóját 2013-ban tartja.

A restaurátor kollégák részt vettek az éves szakmai továbbképzésükön, a restaurátor konferencián.

Látogatók magas színvonalú kiszolgálása, a gyűjtemények hozzáférhetősége és társadalmi hasznosulása (infrastruktúra, információ-PR, múzeumi közművelődés és múzeumpedagógia):

Állandó kiállítások és nyitva tartás a Tolna megyei szervezet tagintézményeiben:

A Vármegyeházán 2011. december 22-én került átadásra a *Tájak, települések, emberek. 19. századi tudástár és történelmi játszóház* című új kiállítás, melyet a megyeháza felújítására kiírt EKF pályázat részeként rendezett a megyei múzeum. Objektív okok miatt azonban 2012-ben zárva volt a tárlat, csupán néhány alkalommal, külön engedéllyel volt lehetőség a látogatásra.

A rendkívül népszerű megyeházi emeleti kiállításunk, a „Régi Megyeháza világa” címet viselő tárlat az Irodalom Házában kezdeményezhető előzetes bejelentés után csoportok számára továbbra is látogatható volt 2010 végéig. A Vármegyeháza rekonstrukciója miatt ezt átmenetileg zárva tartottuk 2012. szeptember végéig. A részleges lebontott és átrendezett kiállítás bejelentést követően újra látogatható csoportosan.

WOSINSKY MÓR MEGYEI MÚZEUM

7100 Szekszárd, Szent István tér 26.

Tel/fax: 74/316-222

Nyitva: okt. 1. – márc. 31. között vasárnap és hétfő kivételével 10-16 óráig

ápr. 1. – szept. 30. között hétfő kivételével 10-16 óráig

Állandó kiállítások:

- A tolnai táj évezredei az őskortól a honfoglalásig

- Megelevenedett képek. Egy kisváros a századfordulón
- Örökségünk. Tolna megye évszázadai
- Pincemúzeumi kiállítás: gyermekjáték és fegyvergyűjtemény

BABITS MIHÁLY EMLÉKHÁZ

7100 Szekszárd, Babits u. 13.

Tel: 74/312-154

Nyitva: okt. 1. – márc. 31. között vasárnap és hétfő kivételével 10-16 óráig
 ápr. 1. – szept. 30. között hétfő kivételével 10-16 óráig

Állandó kiállítások:

- Babits Mihály és Szekszárd
- Dienes Valéria Emlékszoba
- Baka István Emlékkiállítás

IRODALOM HÁZA – MÉSZÖLY MIKLÓS EMLÉKMÚZEUM

7100 Szekszárd, Babits u. 15.

Tel.: 74/410-783

Nyitva: okt. 1. – márc. 31. között vasárnap és hétfő kivételével 10-16 óráig
 ápr. 1. – szept. 30. között hétfő kivételével 10-16 óráig

Állandó kiállítás:

- Mészöly Miklós Emlékkiállítás

VÁRMÚZEUM

7081 Simontornya, Vár tér 10.

Tel/fax: 74/486-354

Nyitva: okt. 1. – márc. 31. között vasárnap és hétfő kivételével 10-16 óráig
 ápr. 1. – szept. 30. között hétfő kivételével 10-16 óráig

Állandó kiállítások:

- Vártörténeti Kiállítás
- Nemesi ösgalériák
- Illyés Gyula életmű kiállítás

Ünnepi nyitvatartási rend 2012-ben:

ZÁRVA: január 1., húsvét, pünkösd, Halottak Napja, december 22-31-ig.

Március 15-én, május 1-jén, augusztus 20-án és október 23-án nyitva tartottunk.

Intézmény neve:	Nyitva tartás (nap)	Zárva tartás (nap)
Wosinsky Mór Megyei Múzeum	254	111
Babits Mihály Emlékház	254	111
Irodalom Háza – Mészöly Miklós Múzeum	254	111
Simontornyai Vármúzeum	254	111

Vármegyei kiállítás	-	365
---------------------	---	-----

Látogatók magas színvonalú kiszolgálása (infrastruktúra, információ-PR)

Az összesített látogatószám az előző évhez képest némi emelkedést mutat.

Látogatószám teljesülése:

Muzeális intézmény neve	Tervezett látogatószám (fő) 2012	Tényleges látogatószám (fő) 2012	Tervezett jegybevétel (eFt) 2012	Tényleges jegybevétel (eFt) 2012
WMMM:	12.000	11.228	900	875
Babits Mihály Emlékház:	6.000	5.893	800	777
Irodalom Háza	2.500	2.479	20	21
Megyei Kiállítások	-	580	-	-
Simontornyai Vármúzeum	12.000	11.430	2.500	2.694
ÖSSZESEN	32.500	31.610	4.220	4.367
Ebből külföldi látogató (becsült %)	6 %	5 %		

Látogatottsági mutatók (megyei múzeum és kiállítóhelyei):

Intézmény neve	Teljes árú fizető	Kedv. fizető	Ingyenes látogató	Összes látogató	Ebből diák	Tárlatvezetés
WMMM	401	1.442	9.385	11.228	5.416	36
Babits Mihály Emlékház	693	2.604	2.596	5.893	2.466	9
Irodalom Háza	12	12	2.455	2.479	481	1
Megyei Kiállítások	-	-	580	580	156	9
Simontornyai Vármúzeum	2.157	4.931	4.342	11.430	5.384	28
Összes látogatószám	3.263	8.989	19.358	31.610	13.903	83

Ingyenes fő		kedvezményes 50% fő		Teljes árat fizető Fő	Összesen fő	
Összesen:	Ebből: Diákcsoport pedagógussal 2.§(2)d.	Összesen:	Ebből: 6-26 éves 2.§.(4)a			
19.358	9.673	8.989	4.230	3.263	31.610	Állandó Kiállítás/ok
4.630	2.206	5.422	2.873	1.785	16.916	Időszaki kiállítások

23.988	11879	14.411	7.103	5.048	48.526	Összesen
--------	--------------	--------	-------	-------	--------	----------

Megyei Igazgatósági szinten összesített látogatószám (a 194/2000. (XI.24.) Kormányrendelet alapján) az alábbi bontásban:

Látogatói csoportok korcsoportonkénti megoszlása:

Intézmény neve	Óvodás	Ált. isk. alsó	Ált. isk. felső	Közép-iskola	Felső Int.	Felnőtt	Nyugd	Ped.	Szülő
WMMM	1.868	1.244	1.213	759	332	2.095	2.875	489	353
Babits Mihály Emlékház	155	269	509	1.331	202	928	1.568	901	30
Irodalom Háza	9	10	32	332	98	764	855	369	10
Megyeháza	-	-	66	78	-	90	249	97	-
Vármúz. Simotornya	557	1.684	2.044	952	147	3.661	2.001	378	6
Összesen	2.589	3.207	3.864	3.452	779	7.538	7.548	2.234	399

Internetes hozzáférhetőség

A honlapunk látogatói statisztikái (2012. január 1. – december 31):

Látogatások összesen	15.967
Egyedi látogatók száma	12.340
Összes megtekintett weboldal	58.379
Egy látogatásra eső átlagos oldalmegtekintés	3,66
Webhelyen töltött átlagos idő (perc)	2:23 perc
Visszafordulások aránya %	41,50 %
Új látogatások aránya %	75,78 %

Kutatás a régészeti gyűjteményben és az adattárban

Az adattári és a raktári rend megtartásával került sor a múzeum leletanyagát tanulmányozni kívánó kutatók kiszolgálására.

Kutatószolgálat, külső kutatók száma:

A 2012. évben a múzeum igazgatója a múzeum saját kutatói számára és számos kutató számára biztosította a kutatás lehetőségét a régészeti gyűjteményében és adattárában. Belső kutatókként az összes régész kolléga használta az adattárat.

Külső kutatók is kaptak kutatási engedélyt a gyűjteményben való kutatáshoz. (Kriston Vízi József, Györke Réka, Deák Rita, Pap Csilla, Kovacsóczy Bernadett, Koncz István, Pánczél Bajnok Katalin, Varga Adrienn - muzeológusok, PhD hallgatók, egyetemi hallgatók, helytörténettel foglalkozók).

2 fő két-két hét gyakornoki idejét töltötte a múzeumban (Györke Réka, Deák Rita), amelynek során Czövek Attila és Vizi Márta foglalkozott képzésükkel.

Egyéb, külső kölcsönzéssel nem járó munkák:

Sok esetben kölcsönzés nélkül, helybeli tanulmányozás lehetőségével segítettük a kutatókat. Többször telefonon, vagy személyes megkeresés kapcsán adtunk segítséget, tanácsot.

Ezek a munkák, a kutatók jelenléte alapján mintegy 40 alkalmat tettek ki. A kutatói kiszolgálás munkai igényéhez hozzá tartozik a kutatás során mozgatott tárgyak ki- és elrakásához kapcsolódó alkalmak. (Ehhez **Csiszér Antal** gyűjteménykezelő nyújtott segítséget.)

Kutatók:

Név	Intézmény	Tárgy
Czövek Attila	WMMM	Szakanyag hatástanulmányhoz
Vizi Márta	WMMM	Decs-Ete feldolgozás Szekszárd Vármegyeháza Szekszárd, Béla tér
Kriston Vízi József	Dombóvár Helytörténeti Múzeum	Múzeumtörténet
Szabó Géza	WMMM	
K. Németh András	WMMM	Templomos helyek
Gaál Attila	WMMM	Szekszárd-Palánk leletanyag feldolgozáshoz
Györke Réka	egyetemi hallgató	Tamási avar temetők rendezése
Gesztesi Enikő és Garays diákok	Garay János Gimnázium	Pipo fesztivál szervezése kiállítások tanulmányozása
Ódor János	WMMM	Nagydorog: leletek

A **néprajzi gyűjteményben** több különböző egyetemről, főiskoláról érkezett szakdolgozatíró számára biztosítottuk a kutatás lehetőségét: (PTE Illyés Gyula Főiskolai Kar, PTE FEEFI, Eötvös József Főiskola Baja), további 60 fő (A budapesti Hagyományok Háza által szervezett Országos Hímző Szakkör tagjai.) keresett anyagot különféle témához a néprajzi gyűjteményekben. **19 alkalommal, 68 fő.**

Néprajzi szakmai gyakorlaton részt vett két fő: Teszler Vendel (ELTE BTK) és Cserenyec Katalin (PTE BTK).

Könyvárunk belső és külső kutatók, diákok számára a könyvek és folyóiratok helyben történő használatát teszi lehetővé. Ezt a szakmabeli kollégák mellett többnyire szakdolgozatot, vagy pályamunkát író diákok vették igénybe, összesen **49 alkalommal, 45 fő.**

Múzeumi könyvtár

Állománygyarapodás

	Könyv, füzet	Időszaki kiadvány	Különny.	Másolat	AV (CD, DVD, Video)	Összes
2011. évi zárás	14667	3068	387	110	55	18287
2012. évi törlés	-83	-	-	-	-	-83
2012. évi gyarapodás	237	76	-	4	3	320
2012. évi zárás	14821	3144	387	114	58	18524

A számítógépben lévő rekordok száma 2012. december 31-én:

- Depo Library program WM könyvtára: 16.493 rekord
- Depo Library Esze Tamás könyvtára: 3425 rekord
- a Corvina program (a megyei könyvtárak közös katalógusa) különböző lelőhelyek alatti rekordok számai:
  - WM% (összesített): 2894 rekord
  - WM/KT (könyvtár): 223 rekord
  - WM/RT (raktár): 694 rekord
  - WM/IGY (irodalmi gyűjtemény): 445 rekord
  - WM/IBI (irodalmi gyűjtemény Baka István könyvtára): 1539 rekord
  - Szk2: 16178 rekord
  - Szk2/E (Esze Tamás könyvtár): 3349 rekord
  - Szk2/M (Mészöly Miklós könyvtár): 4490 rekord

A 2012. évi gyarapodás beszerzési mód szerinti megoszlása:

	Könyv, füzet	Időszaki kiadvány	Másolat, különny.	AV	Összes
Vétel	27	60	-	-	87
Ajándék	129	16	-	1	146
Csere	79	-	-	2	81
Egyéb mód	2	-	4	-	6
Összes:	237	76	4	3	320

Az összes beérkezett könyv becsült értéke: 686.202 Ft

Költség felhasználás

Könyvbeszerzés: 180.124 Ft

Folyóirat előfizetés: 189.804 Ft (Könyvtárellátótól, Magyar Postától, Akadémiai Kiadótól, Építésügyi és Tájékoztatási Központtól).

A 2012-es évre szóló folyóiratok 2012. év elején kerültek megrendelésre, a 2013-as évre szólóak pedig 2012. év végén, így ebben az évben kétszer is történt kifizetés. Köttetés 2012-ben nem volt, illetve egyéb könyvtári anyagokat sem kellett beszerezni.

A 2012-es évben elvégzett könyvtári munkák

Deli Erzsébet a 2012-es év elején megrendelte az egész évre szóló folyóiratokat, egyrészt a Könyvtárellátótól, másrészt a Magyar Postától, az Akadémiai Kiadótól és az Építésügyi Tájékoztatási Központtól. Leadta a 2011-es évre szóló statisztikákat és a könyvtári beszámólót.

A múzeum 33. évkönyvét belföldi és külföldi cserepartnereinknek (összesen 105-nek) postázta.

Konzorciumi tagként (a megyei könyvtárral, levéltárral és városi könyvtárakkal együtt) a *TÁMOP 3.2.4-08/1-2009-0016 „Tudásdepó-expressz” – Összehangolt könyvtári szolgáltatás – fejlesztés és az olvasáskultúra népszerűsítését támogató programsorozat lebonyolítása az Illyés Gyula Megyei Könyvtár vezetésével Tolna megyében* c. pályázat megvalósításán dolgozott. A konzorcium által elnyert összegből a múzeum 4.930.567 Ft-ot használhatott fel, amely elvileg 2011. december 31-én zárult volna, de a főpályázó a határidő meghosszabbításáért folyamodott, ugyanis a vállalt feladatát -többek között a könyvtári adatok konvertálásával megbízott Corvina Kft. hibájából - nem teljesítette. A pályázat lezárására 2012. szeptember 10-én került csak sor.

A pályázat eredményeként az új könyvtári integrált rendszer (Corvina) által a könyvtári anyagok (beleértve az irodalmi gyűjteményt és az egyéb külön gyűjteményeket is) elérhetővé váltak az Interneten és kapcsolódni tudunk a megyei és országos adatbázisokhoz. A Mészöly-könyvtár, az Esze Tamás könyvtár, a WMMM központi könyvtár és a Baka-könyvtár adatai konvertálódtak a Corvina integrált rendszerébe, vagyis a megyei közös katalógusba. (A konverzióra azért volt szükség, mert mi más programmal dolgoztunk eddig, mint a megyei könyvtár.) A program „szépséghibája” és negatívuma, hogy a konvertálás során jelentős adatvesztés lépett fel, illetve a lelőhelykódokat nem egységesítették (az adatok megtalálhatóak a rendszerben, de különböző lelőhelykódok alatt), mely nagymértékben megnehezíti a rendszerben való eligazodást és keresést. (Kérésemre a megyei könyvtár rendszergazdája foglalkozott a hiányok pótlásával, de a munka a mai napig nem készült el.)

Az idegen nyelvű könyvek címfordítása is befejeződött. A pályázat lehetővé tette 530 latin, német és angol nyelvű kiadványunk címének lefordítását.

A pályázat keretében 10 rendhagyó irodalomórán 320 fő általános- és középiskolás tanuló vett részt. Ezek a programok a Babits Házban illetve az Irodalom Házában valósultak meg „Szekszárd és Tolna megye, a tájhoz kötődő írók-költők műveiben” címmel, Lovas Csilla irodalomtörténész szervezésében.

2012 júliusában Deli Erzsébet nyugdíjba vonult, helyette Hucker Veronikát alkalmaztuk a könyvtár vezetésére. Megtörtént a könyvtári dokumentumok és a múzeumi könyvtárral kapcsolatos ismeretek átadása.

Az Arcanum Kiadó 2011-ben is megkeresett bennünket digitalizálás ügyében. 2012-ben a már digitalizált kiadványaink mellé még 7 újabb kötetre került sor, melyek az Arcanum Kiadó honlapján elektronikus formában megtalálhatóak, letölthetőek.

A TAMOP pályázat lezárása kapcsán a könyvtári adataink konvertálódtak az új könyvtári adatbázisba (Corvina), így végre lehetővé vált a múzeumi honlapon belül egy új, önálló könyvtári honlap létrejötte, melyet a Pazirik Kft. készített el. A honlap fejlesztését, újítását, a legfrissebb kiadványokról való értesítést a továbbiakban könyvtárosunk kezeli.

A Tolna Megyei Illyés Gyula Könyvtár jóvoltából 2012 szeptembere és novembere között részt vett Hucker Veronika egy 8 alkalomból álló tanfolyamon, melyen a Corvina integrált könyvtári rendszer kezeléséhez kaptunk további segítséget, tájékoztatást. Erre azért is szükség volt, mert a múzeumi könyvtár adatbázisában az adatkonverzió során fellépő adatvesztés miatt igen sok pótolandó hiány lépett fel. Ezek pótlását, rendbetételét illetve az eddigi rekordok frissítése megindult.

Szakkönyvtárunk gyarapítására októberben *NKA-s pályázatot* adtunk be a *Közgyűjtemények Kollégiumához (pályázat száma 3510/510)* magyar és idegen nyelvű kézikönyvek, módszertani szakkönyvek, történettudományi, régészeti, képzőművészeti, művészettörténeti, helytörténeti tanulmánykötetek, CD-k, DVD-k megvásárlására. A kollégák igényeinek összegyűjtésével szakkönyvtár-gyarapítási koncepciót készítettünk. A támogatásból könyvtárunk 100.000 Ft-ot nyert, melyből a legszükségesebb, a kollégák szakterületeihez kapcsolódó szakkönyvek, elektronikus kiadványok kerülnek megvásárlásra. Könyvtárosunk novemberben részt vett a néprajzi fotógyűjtemény revíziójában Thuróczy Péterrel és Gaál Zsuzsannával.

A 2013-as évre szóló folyóiratokat 2012 végén előfizettük. A 2012-ben elmaradt kötetés pótlása a hiányzó számok összegyűjtését követően 2013 elejére várható.

A könyvtár átadása-átvétele kapcsán újabb - eddig nem ismert - múzeumi könyvtári könyvekre bukkantunk a múzeum épületén belül, melyek közül a fontosabbakat, a gyűjteményből hiányzó darabokat leltárba vettük, a könyvtár gyűjtőkörébe nem tartozó, elsősorban természettudományi témájú kötetek selejtezésre, törlésre kerültek. Ezek egy része már felajánlásra kerültek egy magánszemélynek.

A könyvek tárolási helyének szűkössége miatt megkezdtük a raktár rész átalakítását, habár jelentősebb helyet csak az állomány apasztással lehetne elérni. Elsősorban a természettudományi és nyelvészeti kiadványok átrendezésével, illetve selejtezésével, ezek más könyvtáraknak való átadásával lehetne némi teret nyerni az újonnan beérkező kötetek számára.

Hozzáférés és komplexitás

A Wosinsky Mór Megyei Múzeum az állandó kiállítások karbantartása mellett – középtávú terveinek megfelelően – tervezte és szervezte időszakos kiállításait.

Állandó kiállítások felsorolása látogatószámmal:

Kiállítás címe	2012. terv	2012. teljesítés
A tolnai táj évezredei az őskortól a honfoglalásig	8.000	7.734
Megelevenedett képek. Egy kisváros a századfordulón	8.000	8.407
Örökségünk. Tolna megye évszázadai	10.000	10.266
Pincemúzeumi kiállítás: játék- és fegyvergyűjtemény	5.000	5.890
Babits Mihály és Szekszárd	6.000	5.893
Deienes Valéria emlékszoba	6.000	5.893
Baka István emlékkiállítás	6.000	5.893
Mészöly Miklós emlékkiállítás	2.000	2.479
Megyeházi kiállítások	-	580
Vártörténeti kiállítás	12.000	11.430
Nemesi ősgalériák Tolna megyében	12.000	11.430

Új időszakos kiállítások felsorolása Szekszárdon látogatószámmal:

Kiállítás címe	2012. terv	2012. teljesítés
Démoni ragály. A pestis	700	750
Hideg nyilat és spanyol tekercs. A fagyalt története	5.000	5.193
„Utam muzsikálva járom”. Sárdy János emlékkiállítás Rendezte: Lovas Csilla.	2.000	1.567
Sivatagi látomások – beszélő fák. Szilárd Klára festőművész alkotásai. Rendezte Lovas Csilla.	1.000	934
Múzeumi időutazás. „Pillanatképek a foglalkoztatóból” című rajzkiállítás	5.000	5.890
Csuhé-világ. Tárlat Serezla Lászlóné munkáiból	300	287

A simontornyai várban történt időszakos kiállítások felsorolása:

- január 1. – jan. 22.: (2011-ről áthúzódva): az Országos Roma Közérdekű Muzeális Gyűjtemény és Kiállítási Galéria kiállítása
- február 2. – június 10.: Tövisháti Béla restaurátor kiállítása
- június 16. – október 13.: „Plasztikus hangok–beszédes plasztikák” – Tövisháti András szobrász-restaurátor és ifj. Tövisháti András népi hangszerkészítő kiállítása
- október 4. – november 11.: Ifjú gyűjtő, régi tárgyak – Válogatás Klár Máté simontornyai tanuló magángyűjteményéből
- október 18. – 2013. március 3.: ARC–TEST–LÉLEK – Felnyitott örökség: Bernát János (Nak, 1910 – Duarte, 1964) grafikái és festményei. Rendezte Lovas Csilla.
- január 1. – dec. 31.: a Pazirik Informatikai Kft. által a simontornyai vár 3D rekonstrukciójáról készített plakátok kiállítása (kötár keleti helyisége)

Az időszak kiállítások technikai kivitelezésében a megyei múzeum munkatársai: Tövisháti András, Frank Péter, Künsztler Tamás és Sütő István vettek részt. A kiállítások grafikai arculatát Frankné Sági Apollónia tervezte.

Kapcsolódás az országos kiállítási programokhoz

A Semmelweis Orvostörténeti Múzeum anyagából 2011. március 17-én nyílt a *Démoni ragály: A pestis* című időszak kiállításunk, amely egy országos, sőt határainkon túli (erdélyi) vándorkiállítás 10-dik, záró rendezvényeként került bemutatásra intézményünkben. A tárlat 2012. február 8-ig volt látogatható.

Közművelődési tevékenység

Mutatók	2012. terv	2012. teljesítés
Tárlatvezetések száma összesen (alkalom)	100	83
Ebből szakvezetések száma (alkalom)	30	29
Ebből tanulmányi vezetések száma (alkalom)	20	9
Ebből szolgáltatással egybekötött vezetések száma	30	38
Idegen nyelvű vezetések száma	-	-
Idegen nyelvű vezetések száma tolmácsolással	5	7
Múzeumpedagógiai foglalkozások száma	200	225
Múzeumpedagógiai foglalkozások résztvevőinek száma	5.000	5.420
Diákok részére tartott egyéb rendezvények száma	30	24
Diákok részére tartott egyéb rendezvények résztvevői	700	720
Múzeumandragógia: felnőtteknek szóló programok száma	60	69
Múzeumandragógiai programok résztvevőinek száma	2.500	2.440

MÚZEUMPEDAGÓGIAI FOGLALKOZÁSOK

A megyei múzeum szervezetében két kiemelkedő munkabírási és hatékony programszervező múzeumpedagógus végzi munkáját magas színvonalon évek óta: Szekszárdon **Andrásné Marton Zsuzsanna**, Simontornyán **Máthé Imréné**. Andrásné Marton Zsuzsannának 2012-ben kötelező feladatai mellett két publikációja is megjelent.

Szekszárdon a tanév elején összeállított és a helyi valamint a város környéki óvodáknak megküldött programterv alapján tartottunk foglalkozásokat *nagycsoportos óvodásoknak*. A minden hónap utolsó hetében szervezett tematikus sorozat egyrészt az adott kiállítások megtekintésével, esetenként a tárgyak kézbe vételével játékos formában megismerteti a kicsikkel őseink életmódját, szokásait, s így bepillantást enged a múzeum „rejtett világába”, másrészt az óvodai foglalkozásokra építve a kisgyermek helytörténeti, természetismereti és néprajzi ismeretanyagát gyarapítja. Célunk ezzel egy múzeumkedvelő, a kultúra iránt fogékony, nyitott szemléletű ifjú nemzedék nevelése. Miután az óvodások számára meghirdetett programjainknak mintegy két évtizedes hagyománya van, büszkén elmondhatjuk, hogy vannak olyan visszajáró középiskolásaink, akik már óvodásként, majd később általános iskolásként is látogatták intézményünket. A foglalkozások iránti nagy érdeklődést mutatja, hogy e szervezett programokra nem csak a megyeszékhelyről, hanem távolabbi településekről is jöttek csoportok.

Az eddigi gyakorlatnak megfelelően szerveztük a *múzeumi órákat*, elsősorban a történelem, irodalom, hon- és népismeret, ritkábban a rajz-művészettörténet iskolai tantervek tematikájához kapcsolódva. Minden tanév szeptemberében megküldjük az általános és középiskoláknak aktuális programajánlatunkat, melyben igény szerint kínálunk diavetítéses előadásokat, filmvetítéseket, melyeket az adott témához szervesen illeszkedő kiállításokban tartott tárlatvezetésekkel egészítünk ki. A mai kor korszerű múzeumlátogatási szemléletének jegyében óráinkon nem csupán ismereteket közlünk, hanem a diákok aktív részvételére számítunk. Lehetőséget kínálunk az adott kultúra sokoldalúbb megismertetésére, ennek érdekében tanóráinkat kézbe vehető tárgyi anyaggal szemléltetjük. Igény szerint az egyes témákhoz feladatlapokat, vagy egyes kiállítások önálló megismerését szolgáló munkalapokat adunk az általános iskolások számára, melyek a múzeumban tett látogatás valamint az iskolai tananyag egymásra épülésével, összekapcsolásával a tanulók ismereteinek gazdagítását, a tartalmi összefüggések jobb megértését szolgálják.

Múzeumi órák

Általános és középiskolás tanulóknak hirdettünk nyolc témából álló múzeumi tanóra sorozatot. Az órák szervesen kapcsolódnak a múzeum egy-egy kiállításához, mely az iskolai tananyagra, a kompetencia programra, a formális oktatásra épül. Ebben az évben a megyei múzeum központi épületében általános iskolásoknak 44, középiskolásoknak 8, főiskolásoknak 2 alkalommal. A Babits Mihály Emlékházban általános iskolásoknak 6, középiskolásoknak 8, az Irodalom Házában középiskolásoknak 1, a Megyeházi kiállításban általános iskolásoknak 1 órát tartottunk.

Tárlatvezetések Simontornyán

Idén 28 fizetett tárlatvezetést biztosítottunk, Gergely István teremőr és Máté Imréné múzeumpedagógus vezetésével. Ezen kívül néhány térítésmentes vezetést is tartottunk a városi önkormányzat vendégeinek és társintézmények csoportjainak.

Múzeumpedagógiai foglalkozások, múzeumi órák Simontornyán

Múzeumpedagógiai foglalkozásokra 68 (a múzeumi tábor 5, és a Lovagi műhely 14 alkalomával együtt 87) alkalommal került sor, ezeknek 2.381 gyermek volt részese. A helyi Vak Botyán ÁMK osztályai rendszeresen látogatják múzeumunk kiállításait, illetve részt vesznek múzeumi óráinkon.

Nyáron a Magyar Nemzeti Üdülési Alapítvánnyal kötött szerződés alapján a vajtai Erzsébet tábor lakóit hetente egyszer, összesen kilenc alkalommal fogadtuk, összesen 1.086 gyereket 124 kísérővel.

A simontornyai programok időrendben:

- Tavasszal 12 alkalommal tartottunk múzeumi órát Tövisháti Béla kiállításán. 4 gimnáziumi és 8 alsó tagozatos osztály a műalkotások segítségével foglalkozhatott az irodalommal, művészeti, természettudományi és bibliai ismeretekkel.
- A Vár Napján a gyerekek a kőtárban ügyességi feladatokkal, egyszerű kézműves tevékenységekkel tölthették az időt. Délután az előre meghirdetett meseíró verseny legjobbjait jutalmaztuk, majd a legsikeresebb történeteket fel is olvastuk gyerekközönség előtt.
- Nyár elején Bogyiszló, Cece, Szeged, Nagylók településekről érkező csoportoknak és simontornyai szakiskolásoknak vártörténeti foglalkozást tartottunk.
- A Múzeumok Éjszakájának délutánján gyerekeknek szóló programot állítottunk össze, ahol a hagyományok felelevenítésén túl közösen főztünk, játszottunk, énekeltünk, kézműveskedtünk.
- A nyár folyamán 9 alkalommal fogadtuk a vajtai táborozókat, akik a vártörténeti foglalkozás után ismerkedhettek a várral, körbe mehettek a Tanösvényen, majd kézműves tevékenységek során ékszereket, fejdíszeket, pajzsot, lándzsát, sisakot készíthettek.
- Már visszatérőként fogadhattuk a Dégen táborozó gerincferdüléssel gyerekeket, akik hasonló módon ismerkedhettek a várral, majd ékszerkészítéssel, játékokkal töltötték el nálunk hosszabb időt.
- A paksi napközis táborból sem először érkeztek hozzánk gyerekek, akik egy egész délutánt töltöttek el játékokkal, barkácsolással nálunk.
- A kiránduló, táborozó csoportok is gyakran igénylik a foglalkozásainkat (pl.: Harka; Sátorlajújhely; Csány; Albertirsa; Kecskemét; Gödöllő 5 csoport).
- Az idén már negyedik alkalommal szerveztünk múzeumi tábort. A naponta 53 gyerek foglalkoztatását 4 önkéntes segítővel végeztük. Az utolsó napon Buzlay Mózes Katalin nevű lányának játszottuk el az esküvőjét, ami a fennmaradt adatok alapján éppen 500 éve történt.
- Kora ősszel a Vak Bottyán ÁMK-val társulásban működő települések (Pincehely, Sárszentlőrinc, Tolnanémedi, Pálfa) csoportjait fogadtuk és várlátogatást, foglalkozásokat biztosítottunk a számukra.
- A Vak Bottyán ÁMK által beadott TÁMOP 3.2.3./A-11/1-2012-0032 számú pályázat szeptemberben beindult. Ennek keretében minden héten 19 gyerek vesz részt a Lovagi játékok műhely foglalkozásain itt a várban.
- A kőtárban 6 alkalommal tartottunk órát osztályoknak a Klár Máté gyűjteményéből rendezett időszakos kiállításban.
- Október 7-én a házas hétvégések által rendezett régiós találkozón 42 gyerek vártörténeti foglalkozáson vehetett részt.
- A Bernát János időszakos kiállításban 9 alkalommal folyt múzeumi óra.
- Az őszbúcsúztató vigasságon a gyerekekkel felelevenítettük a Szent Mártonhoz kapcsolódó történeteket, római sisakokat, kardokat, libafigurákat készítettünk. Róka Szabolcs székely mesét feldolgozó előadását követően megkóstoltuk a sült libát, az újbort, majd lámpásokat alkottunk és azokkal dalolva körbesétáltuk a várat.

- November 12-én a Vak Bottyán nap alkalmából a társulás iskoláiból alsó tagozatos csoportok érkeztek, akiknek elméleti és mozgásos feladatokból állítottunk össze vetélkedőt.

Óvodás foglalkozások Szekszárdon

A TÁMOP pályázat fenntartásának jegyében elsősorban nagycsoportos óvodások számára hirdettük azt a kilenc részből álló sorozatot, melyek főként a környezetismeret tárgy helytörténettel és állatokkal kapcsolatos témáihoz, a hon- és népismeret valamint az ünnepek témakörhöz kapcsolódnak. A megyei múzeum központi épületében 35 alkalommal, a simontornyai Vármúzeumban 1 alkalommal tartottunk interaktív foglalkozást óvodásoknak.

Múzeumi barangoló Mamut Marcival

2012-ben indítottuk a megyei múzeum központi épületében a hét részből álló sorozatot, melyet óvodásoknak és kisiskolásoknak ajánlottunk. A résztvevőket egy kesztyűbáb, Mamut Marci kíséri végi az egyes kiállításokhoz kapcsolódó programokon, melynek célközönsége óvodások és alsó tagozatos tanulók voltak.

Műhelytitkok

Szintén 2012-ben indítottuk, elsősorban általános iskolásoknak számára a sorozatot az alábbi témákban, mellyel lehetőséget biztosítottunk a résztvevők számára a múzeum „rejtett” titkainak megismerésére:

- Kincsek a homokban. Hogyan dolgozik a régész?
- Időutazás az őskortól a honfoglalásig
- A restaurálás rejtelsei. Hogyan lesz a töredékből egész?

Művészkeddj!

A hónap utolsó keddjén, elsősorban felső tagozatosoknak és középiskolásoknak ajánlottuk a szintén 2012-ben indított sorozatot.

Tematikus foglalkozás

Régi ésszel – gyermekkézzel című, kiállításához és/vagy ünnepek témakörhöz kapcsolódó, nyolc részes kézműves sorozatot szerveztünk minden hónap második szerdáján 10-16 óráig. A célközönség nagycsoportos óvodások és általános iskolás tanulók voltak. A hat programon összesen 28 csoport vett részt, a résztvevők száma csoportonként 20-22 fő volt.

Múzeumi szabadegyetem

A TÁMOP pályázat fenntartásaként szerveztük a Múzeumi szabadegyetem program sorozatot, melyet a tanév elején a megye középiskolás, főként történelem iránt érdeklődő tanulóinak hirdettünk meg. A programokat minden hónap harmadik péntekén 8-12 óráig tartottuk. 2012-ben öt alkalommal tartottunk foglalkozást, a résztvevők száma alkalmanként 24 fő volt.

A sorozat tematikáját az I. félévben a múzeum kutatási- és gyűjtőterületei, a II. félévben művelődéstörténeti témában szerveztük. A programok egy kétórás központi előadásból, majd azt követően egy kétórás fakultációs foglalkozásból álltak, melyet szakmuzeológusok vezettek.

Családi hétvége programok

A TÁMOP 3.2.8/08/B pályázat fenntartásával 2012-ben három alkalommal szerveztünk egész napos hétvégi családi programot. Április 28-án a Waldorf Óvoda és Általános Iskola közreműködésével *Szent György-napi vigadalom*, szeptember 22-én *Múzeumi szüret*, december 8-án szintén a fenti intézménnyel közös szervezésben *Ünnep-váró és adventi bazár* címmel rendeztünk családi hétvége programot. A résztvevők száma alkalmanként 140-160 fő volt.

Szünnidei nyári gyermekfoglalkoztató napok

A TÁMOP pályázat fenntartásának megfelelően szerveztünk júniusban és augusztusban egy-egy hetes nyári táborot szekszárdi általános iskolás, 9-13 éves gyermekeknek. A kiállításokhoz kapcsolódó, különböző történelmi korokat megjelenítő foglalkozás sorozaton júniusban 9, augusztusban 29 gyermek vett részt.

Előadások

MÚZEUMI ESTÉK keretében 2012. I. félévben *Háborúk, csaták, melyek megrengették a világot* címmel, a II. félévben *Királyi házak – tragikus sorsok* címmel szerveztük sorozatainkat. A célközönség nyugdíjasok, aktív dolgozók, főiskolások, középiskolások, tehetséges általános iskola felső tagozatosok. A résztvevők száma alkalmanként 50-60 fő volt.

MÚZEUMANDRAGÓGIAI PROGRAMOK

Múzeumi Mozaik. Képek, filmek, események

2012-ben, az aktív idősödés és a nemzedékek közötti szolidaritás európai éve jegyében indítottuk a sorozatot, melyet minden hónap első hétfőjén 15 órakor tartunk. A célközönség elsősorban a felnőtt és nyugdíjas korosztály, akik tárlatvezetések, filmek, bemutatók során megismerkedhetnek a múzeumi aktualitásokkal, kiállításokkal. Ez évben 11 alkalommal tartottunk rendezvényt, a résztvevők száma alkalmanként 30-35 fő volt.

Tájak-Korok-Múzeumok Egyesület Szekszárdi Klubja

Kéthetenként csütörtökön tartottuk rendezvényeinket az év első klubfoglalkozásán – a klubtagság javaslata nyomán – összeállított éves programterv alapján. A programok között évfordulókhoz, helyi eseményekhez kapcsolódó előadások, műterem- és múzeumlátogatások, kirándulások, hangverseny- és színházlátogatások szerepeltek. Az évben összesen 28 foglalkozást tartottunk, tagjaink létszáma 2012-ben 420 fő. A programokon résztvevők száma alkalmanként 45-50 fő volt.

Múzeumi Oktatási és Képzési Központ (MOKK) rendezvények

A szentendrei Szabadtéri Néprajzi Múzeumban működő MOKK-kal közös szervezésben megyei munkacsoport találkozókat, információs napot, kerekasztal beszélgetéseket szerveztünk, 2012-ben 11 alkalommal. A rendezvények nagyobb részét a megyei múzeum központi épületében tartottuk, egy-egy program kihelyezett helyszíne Simontornya, Bonyhád és a Vármegyeházi kiállítás volt. A célközönség Tolna megye múzeumainak, kiállítóhelyeinek, tájházainak munkatársai valamint nevelési és oktatási intézmények pedagógusai, szabadidő szervezői. A résztvevők száma alkalmanként 15-20 fő volt.

EGYÉB, ALKALMAKHOZ KAPCSOLÓDÓ RENDEZVÉNYEK (időrendben)

Könyvbemutató

Január 10-én került sor a múzeum központi épületében dr. K. Németh András: *A középkori Tolna megye templomai* című könyvének bemutatójára.

Mészöly Miklós Emléknap

Január 19-én Mészöly Miklós író hagyatékából rendezett állandó kiállításhoz kapcsolódva *emléknapot* szerveztünk az Irodalom Háza – Mészöly Miklós Emlékmúzeumban Szekszárd Város Polgármesteri Hivatala, a PTE Illyés Gyula Főiskolai Kar és az Illyés Gyula Megyei Könyvtár közös szervezésében. Délután felolvasóestet rendeztünk. Résztevők száma: 35 fő.

Költészet napja

Április 11-én a költészet napján Babits Mihály Jónás könyve című művét Orbán György adta elő Babits Mihály Emlékházban,

Castrum Bene Konferencia

Május 11-13-a között Szekszárdon került megrendezésre a konferencia, melynek helyi szervezője dr. Vizi Márta régész volt. Az első nap délutánján szakmai előadásokat hallgattak a résztvevők, mintegy 80 fő, pénteken egész napos Tolna megyei kiránduláson vettek részt, majd szombaton délelőtt a megyei múzeum és a Babits Emlékház kiállításait tekintették meg, közben városnéző sétán vettek részt.

Múzeumi Világnap

Május 18-án nyílt Serezla Lászlóné szalma-csuhé-gyékény tárgykészítő munkáiból kamara kiállítás, majd a Világnapon került átadásra a Múzeumbarát Óvoda és Múzeumbarát Iskola oklevél annak a két intézménynek, melyekkel 2012-ben leghatékonyabb együttműködést sikerült kialakítani. Az ünnepélyes átadást követően „Múzeumi időutazás. Kézbe vehető történelem kicsiknek és nagyoknak” címmel interaktív programon vehettek részt az érdeklődők.

Felolvasás a Babits Házban

Május 25-én az íróválogatott tagjai olvastak fel a Babits Mihály Emlékházban.

Tolna Megyei Múzeumok Találkozója (TOLMÚT 5.)

Június 11-én került megrendezésre a Tolna megyei múzeumok 5. találkozója, melynek célja a múzeumi kiállítások multimédiás fejlesztési lehetőségeinek, új módszereknek a bemutatása, annak szemléltetése, hogyan tudunk fogyatékkal élők számára élvezhetővé, tapinthatóvá, „láthatóvá” tenni egy kiállítást. A résztvevők száma: 35 fő volt.

Könyvbemutató

Kerékgyártó István: „Rükverc” című kötetét mutattuk be a Babits Mihály Emlékházban június 14-én. A résztvevők száma 14 fő volt.

Borok és húrok előadás és koncert

Június 14-én, a Múzeumok éjszakja előestéjén tartott előadást majd koncertet Homonnai Varga András gitárművész: A flamenco gyökerei és jelentősége napjainkban címmel a múzeum könyvtártermében.

Múzeumok Éjszakája

Június 15-án, pénteken 14 órától *Borok és húrok. Hang- és borkóstoló* címmel a Szekszárdi Gitár Egyesület és társművészei nyitották meg a programot, melyet a szekszárdi borászok által felajánlott borkóstoló színesített. Június 16-án 18 órától a „Hideg nyalat és spanyol tekercs” című időszak kiállításához kapcsolódva helyi cukrász dinasztiák fotókiállítását tekinthették meg az érdeklődők, közben saját emlékeiket felelevenítve rendhagyó tárlatvezetést tartottak a fagyalt történeti kiállításban. Az éjszaka hátralévő részében tárlatvezetések tartottak a megyei múzeum és a Vármegyháza kiállításában, mindkét helyszínen korhű ruhákba öltözhetek és fényképezkedhetnek az érdeklődők, valamint zseblámpás kalandtúrára invitáltuk a mintegy 900 fő múzeumlátogatót. Éjfélkor rendhagyó és nagy sikerű koncertet adott Lozsányi Tamás zongoraművész Liszt Ferenc felújított zongoráján a vármegyháza dísztermében.

Szent László Napok

Június 22-23-án a Szent László napokon nyitva tartott a Régi vármegyháza világa kiállítás.

Ars Sacra programok

Kapcsolódva az országos rendezvénysorozathoz, szeptember 22-én, szombaton tárlatvezetéssel mutattuk be a látogatóknak a múzeum egyházi vonatkozású kiállítási egységeit, egyúttal a *Jákob lajtorjája* című 19. századi festményt tekinthették meg a „hónap műtárgya” sorozat szeptemberi programjaként. A résztvevők száma 26 fő volt.

Múzeumpedagógiai évnyitó

Szeptember 26-án rendeztük a *Múzeumpedagógiai évnyitót*, melyre a megye nevelési és oktatási intézményeinek pedagógusait, a Tolna megyei múzeumok vezetőit, közművelődéssel foglalkozó munkatársait hívtuk meg. A rendezvény célja volt a helyi, valamint megyében lévő múzeumi intézmények kiállításainak, kiállításokhoz kapcsolódó múzeumpedagógiai kínálatának bemutatása mellett a Tolna Megyei Levéltár és az Illyés Gyula Megyei Könyvtár, PTE Illyés Gyula Főiskolai Kar és könyvtára programkínálatának ismertetése, különös tekintettel az uniós pályázatokkal támogatott rendezvényekre. A résztvevők száma 17 fő volt.

Múzeumok Őszi Fesztiválja

A Múzeumok Őszi Fesztiválja rendezvénysorozat keretében négy, országosan ajánlott témában, hét programmal várta az érdeklődőket 2012. szeptember 26. és november 7. között Valamennyi szekszárdi rendezvényünk helyszíne a Wosinsky Mór Megyei Múzeum volt. A résztvevők száma a rendezvényeken közel 380 fő volt.

Magyar Tudomány Ünnepe

Ebből az alkalomból november 6-án szerveztük azt a rendezvényt, melyen az intézmény tudományos munkatársai saját kutatási területeikről tartottak vetítéses előadást a viszonylag nagy létszámú érdeklődő közönségnek. A résztvevők száma 55 fő volt.

Lemezbevezető koncert a Babits Házban

December 8-án a Szekszárdi Gitár kvartett és Rubányi Anita Babits lemezük bevezető estjét szerveztük meg a Babits Házban.

Betlehemes bevezető és előadás

A városi karácsonyváros rendezvénysorozathoz kapcsolódva december 13-án betlehemes bevezetőt szerveztünk, melynek célja volt az adventi ünnepekhez kapcsolódva régi betlehemező szokások felelevenítése dramatikus betlehemi játékkal. Bevezetőt tartottak a szekszárdi Szent Rita Katolikus Óvoda nagycsoportosai. A program után dr. Balázs Kovács Sándor tartott előadást „Adventi népszokások Tolna megyében” címmel. A résztvevők száma közel 30 fő volt.

Adventi hangverseny

A városi karácsonyváros rendezvénysorozat részeként december 18-án szerveztünk hangversenyt a Liszt Ferenc Pedagógus Kórus közreműködésével. A résztvevők száma igazolta a program sikerét, több mint 60-an hallgatták a koncertet.

SIMONTORNyai VÁRMÚZEUM:

Az intézményi egységet osztályvezetői besorolásban 2012-ben is dr. K. Németh András irányította. Munkáját Máté Imréné múzeumpedagógus segítette. A Simontornyai Vármúzeum a Wosinsky Mór Megyei Múzeum igazgatója által jóváhagyott tervek alapján dolgozott 2012-ben is. Rendezvényeit Simontornya Város Önkormányzata, valamint a városi művelődési és oktatási intézményekkel együttműködve szervezte. Ezek közül kiemelkedik az immár második alkalommal megrendezésre került Simontornyai Vár Napja, amelynek megvalósításában oroszlánrészt vállalt a Simontornyai Hagyományörző Egyesület, a rendezvény hagyományörző és zenei fellépőit kizárólag ők biztosították.

A Simontornyai Vármúzeum életére a leginkább kiható változás kétségtelenül az, hogy a muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről szóló 1997. évi CXL. törvény 2012. október 8-án elfogadott módosítása értelmében a Vármúzeum 2013. január 1-jétől Simontornya Város Önkormányzata fenntartásába kerül át, bár az ideai működést ez érdeemben még nem befolyásolta. Az átadás-átvételhez kapcsolódó legnagyobb vállalkozás a kőtárban és a pincében őrzött, több száz darabra rúgó, leltározatlan középkori kőfaragványanyag tételes, fotózással történt dokumentálása volt.

A várépület állapotában jelentős változás nem történt: a Magyar Nemzeti Vagyonkezelő Zrt. a 2011. év folyamán a Kulturális Örökségvédelmi Hivatal által kiadott hatósági kötelezvény ellenére sem végezte el a benne foglalt, részletesen felsorolt munkákat. A napi működtetés keretében idén nem végeztünk kisebb munkálatokat sem.

Július 12-én szakfelügyeletre került sor, amelynek célja az intézmény működési engedélyének felülvizsgálata, a működési engedélyben foglalt adatok helytállóságának és a szakmai besoroláshoz szükséges feltételek teljesítésének helyszíni vizsgálata. Megállapítást

nyert, hogy a Vármúzeum mindenben megfelel a közérdekű muzeális kiállítóhely szakmai besorolásnak. A szakfelügyelet eredményeképpen került sor az állandó kiállítás műtárgyainak revíziójára, a hiányzó tárgyfotók elkészítésére, továbbá a Budapesti Történeti Múzeummal kötött, hosszú ideje lejárt kölcsönszerződések megújításának kezdeményezésére is.

Tudományos szempontból előrelépés, hogy sikerült megszereznünk Horler Miklósnak a várról írt kandidátusi értekezését, amelynek digitalizálását felerészben elvégeztük.

Befejeződött a Dél-Dunántúli Vár- és Kastélyklaszter 2010-ben megnyert DDOP pályázata, amelynek keretében hétvégenként Hőspróba nevű programunk zajlott a vállalkozó kedvű gyerekek számára. A pályázat fenntartási ideje öt év. Az idei TÁMOP 3.2.8.B jelű pályázatra „Középkori kalandok a simontornyai várban – múzeumi programok az ismeretszerzés jegyében” címmel 9,8 M Ft támogatást igényeltünk és nyertünk el 2012. október 1-jei kezdéssel, 15 hónapra.

A Fejér Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság felszólítására adatokat szolgáltatunk a múzeum tűzoltási műszaki mentési tervéhez, amely azonban az év végéig nem készült el.

Összesített látogatószámunk az előző évhez viszonyítva jelentősen nőtt (11.700-ról 14.600-ra), a csaknem 3000 fős növekedésből a rendezvénylátogatók közel 2000 főt tesznek ki. Jelentősen nőtt a kedvezményes fizető látogatók száma, ennél nagyobb mértékben ellenben csökkent az ingyenes látogatóké. Megjegyzésre érdemes, hogy nyáron a Magyar Nemzeti Üdülési Alapítványnak köszönhetően jelentős látogatószám-növekedést jelentettek a vajtai Erzsébet-táborból szervezett formában érkezett gyermekcsoportok, akiknek foglalkozásokat is biztosítottunk.

A kiállításokhoz kötődő közművelődési és közönségkapcsolati tevékenység

Látogatók száma

Fizető		Ingyenes	Összes	Összesből diák
Teljes	Kedvezményes			
2.157	4.931	4.342	11.430	5.067

Múzeumlátogatók:	11.430
Rendezvények látogatói:	3.155
Összes látogató:	14.585

Tárlatvezetések, múzeumpedagógiai foglalkozások

Tárlatvezetések

Idén 28 fizetett tárlatvezetést biztosítottunk, Gergely István teremőr és Máté Imréné múzeumpedagógus vezetésével. Ezen kívül néhány térítésmentes vezetést is tartottunk a városi önkormányzat vendégeinek és társintézmények csoportjainak.

Múzeumpedagógiai foglalkozások, múzeumi órák

Múzeumpedagógiai foglalkozásokra 68 (a múzeumi tábor 5, és a Lovagi műhely 14 alkalmával együtt 87) alkalommal került sor, ezeknek 2.381 gyermek volt részese. A helyi Vak Botyán ÁMK osztályai rendszeresen látogatják múzeumunk kiállításait, illetve részt vesznek múzeumi óráinkon.

Nyáron a Magyar Nemzeti Üdülési Alapítvánnyal kötött szerződés alapján a vajtai Erzsébet tábor lakóit hetente egyszer, összesen kilenc alkalommal fogadtuk, összesen 1.086 gyereket 124 kísérővel.

Egyéb, alkalmakhoz kapcsolódó rendezvények (időrendben)

Saját rendezvények

Magyar Kultúra Napja

Január 22-én a Magyar Kultúra Napja_alkalmából a Fried Művelődési Házzal közösen ünnepi műsort szerveztünk.

Kiállításnyitó

Február 2-án Tövisháti Béla szobrász, restaurátorművész időszakos kiállítását Könyv István János grafikusművész nyitotta meg, közreműködött Máté Anna és a Lelkes-Cserfes Gitársapat.

Könyvbemutató

Március 22-én Salamon Ferenc kézdivásárhelyi magyartanár, művelődésszervező mutatta be El van bűtülve (Háromszéki szólások, kifejezések) című könyvét.

Hangverseny

Április 13-án Bálint Győző, a TONI Lajtha László Zeneiskola tanára és Demény István enyingi zenetanár adott koncertet a képtárban.

A Simontornyai Vár Napja

A Vár Napját második alkalommal rendeztük meg május 1-jén, a Simontornyai Hagyományőrző Csoport segítségével. 9 órakor íjászbemutató kezdődött a várárokból a Dunaújvárosi Íjász Egyesület szervezésében, délután ugyanitt az íjászatot és a számszeríjászatot próbálhatták ki az érdeklődők. Harci hagyományőrző csoportok bemutatójára három részletben került sor a nap folyamán: a Simontornyai Hagyományőrző Csoport a középkori táncokat bemutató Nebojsza Táncsoporttal (Tolnanémedi) és a Balassidombokat éneklő Kovács Dominik és Viktor társaságában lépett fel, a Magyar Királyi Kardforgatók Rendje (Székesfehérvár) középkori, a Csodaszarvas Népe Hagyományőrző Egyesület (Siófok) pedig avar harci bemutatót tartott. A hagyományőrzők fegyvereit a látogatók is kipróbálhatták. Ebédidőben a TEMI Fried Művelődési Ház Énekkara énekelt „Asszonydalok” címmel. Fél 2-től Balogh András informatikus (Pazirik Kft.) és Szőke Balázs történész, művészettörténész tartott előadást a simontornyai vár 3D rekonstrukciójáról, majd a www.simontornyaivar.fotogyujtes.hu című honlapot mutattuk be az érdeklődőknek. 4 órakor az AISHA Hastáncduó Hastáncbemutató (Pincehely) tartott bemutatót, fél 5-kor meseíró pályázatunk eredményhirdetésére került sor. 6 órától Róka Szabolcs énekmondó műsora zárta a napot. A várudvaron egész nap kézművesek (fegyverkovács, pénzverő, fafaragó, őskori keramikus, feketekerámiás) árultak és mutatták be mesterségüket, Bese Botond duda játékaival, Róka Szabolcs pedig régi hangszeres zenével szórakoztatta a látogatókat.

Múzeumok Éjszakája

Június 16-án 17 órától „És Uradnak asztalára szájaíze szerint add fel...” címmel Kohári Gabriella régész, művelődésszervező (Baranya Megyei Kormányhivatal Kulturális Örökségvédelmi Irodája) reneszánsz ételeket készített a látogatók segítségével, közben „Virágos Szent János, éjszakád világos...” címmel múzeumpedagógusunk a gyerekekkel Szent Iván-éji népszokásokat idézett fel játékos formában. 19 órakor Tövisháti András szobrász-restaurátor és ifj. Tövisháti András népzeneész, népi hangszerkészítő időszakos kiállítását Tolnai Péter tanár nyitotta meg, 20 órakor pedig ifj. Tövisháti András bemutatta az általa készített hangszereket. Az est zárásaként 21 órától az 50 éves tamási Koncert-Fúvószenekar adott ünnepi hangversenyt Markovics Gábor vezényletével.

Kulturális Örökség Napja

Ismét csatlakozunk a Kulturális Örökség Napjaihoz, a szeptember 15-16-i hétfőjén ingyenes volt a látogatás.

MOKK munkacsoport találkozó

Szeptember 19-én otthont adtunk a soron következő megyei MOKK munkacsoport találkozóknak. dr. K. Németh András a simontornyai Vármúzeum közönségkapcsolati és tudományos tevékenységét, Máté Imréné a múzeumpedagógiai tevékenységét ismertette, Tóthné Unghy Ilona a Vak Bottyán Általános Művelődési Központ igazgatója az iskola és a vármúzeum együttműködéséről tartott beszámolót, végül műhelymunka keretében a Vármúzeum nyári gyermekfoglalkoztató táborában készült tárgyakat készíthették el az érdeklődők.

Kiállításnyitó

Október 4-én Ifjú gyűjtő, régi tárgyak címmel időszakos kiállítást nyitottunk Klár Máté 8. osztályos tanuló gyűjteményének újkortörténeti vonatkozású, válogatott tárgyaiból a kőtárban, osztálytársai és osztályfőnöke jelenlétében. A kiállítást K. Németh András nyitotta meg, a megnyitó után a kiállításához kapcsolódó játékos foglalkozást tartottunk.

Kiállításnyitó

Október 18-án a Bernát János grafikáit és festményeit bemutató ARC-TEST-LÉLEK – Felnyitott örökség című kiállítást dr. Kriston Vizi József, a Dombóvári Helytörténeti Gyűjtemény vezetője nyitotta meg, közreműködött a Krammer Ferenc Kórus.

Múzeumok Őszi Fesztiválja

Október-novemberben a Múzeumok Őszi Fesztiválja idei tematikái közül háromhoz kapcsolódtunk. Használd a múzeumot! címmel rendhagyó múzeumi órákat tartottunk az időszakos kiállításban. Legkedvesebb múzeumi tárgyam címmel rajzversenyt hirdettünk, egy kiállítási tárgy vagy az épület valamely részletének megőrzésére. Az általunk összeállított „Múzeumi tanösvény” (térkép és feladatlap) segítségével számos általános iskolai osztály bejárta a vár közelében található szobrokat, műemlékeket.

Múzeumok Őszbúcsúztató Vigassága

November 10-én tartottuk a Múzeumok Őszbúcsúztató Vigasságát. Fél 3-tól Márton-napi hagyományokat, gyermekjátékokat elevenítettünk fel, 4 órakor Róka Szabolcs zenész, drámapedagógus adta elő a résztvevők bevonásával A pórul járt farkas című székely népmesét, 5 órakor pedig vidám őszbúcsúztató keretében mécseseket készítettünk és felvonultunk velük a vár körül.

Jövőkeresők

Intézményünk januártól áprilisig, majd októbertől decemberig havi rendszerességgel (összesen hétszer) helyet adott a Jövőkeresők című eszmecsere-nek, amelyet főként a Vak Bottyán ÁMK pedagógusai és helyi értelmiségiek látogatnak, vezetője Horváth András biológus, tanár (Vak Bottyán ÁMK).

Múzeumi Tudományos Szerdák

Márciustól 6 alkalommal ismeretterjesztő előadásokat szerveztünk a Wosinsky Mór Megyei Múzeum régész munkatársai közreműködésével. Előadások:

március 28.: Vizi Márta – Egy elpusztult mezőváros a Sárközben

április 25.: Czövek Attila – A kelták Tolna megyében

május 30.: Ódor János Gábor: Mit rejt a föld? Szekszárd, Tószegi-dűlő avar temetőjéről és ékszereiről
 október 10. Balogh András: Virtuális rekonstrukciók a múzeumokban és az oktatásban
 október 24.: Gaál Attila: Egy török kiserőd, Jeni Palánk feltárása
 november 28.: K. Németh András: A középkori Tolna megye templomai.

Külsős rendezvények a várban

Lovasszövetség közgyűlése

Február 24-én a Tolna Megyei Lovasszövetség éves közgyűlését és díjátadóját tartotta a képtárban.

Előadás

Február 25-én Kazahsztánból Várpalotáig címmel Csepin Péter, a Bakonyi Poroszkáló hagyományörző csoport tagja tartott képes útibeszámolót a Simontornyai Hagyományörző Csoport szervezésében a képtárban.

Kutyakiállítás

Március 31-én a vár előtti téren a Magyar Ebtenyésztők Országos Egyesülete Nagytestű Kutyafajták Szakosztálya CAC Klubkiállítást tartott, az ezt követő fogadásra a képtárban került sor.

Előadás

Április 14-én Treszl Gábor tartott képes útibeszámolót Paks – Peking – Paks oldalkocsis Pannóniával címmel a képtárban, a Simontornyai Hagyományörző Csoport szervezésében.

Zeneiskolás hangverseny

Április 21-én került sor a simontornyai zeneiskolások szokásos évi hangversenyére a képtárban.

Óvodai szintetizátor-csoport évvárója

Május 30-án áramszünet miatt a kőtárban került sor az óvodai szintetizátor-csoport évvárójára.

Ünnepi testületi ülés

Július 7-én Simontornya várossá avatásának 17. évfordulóján ünnepi testületi ülésre került sor a várudvaron, az ezt követő fogadás a képtárban zajlott.

Vállalati rendezvény

A Simotrade Kft. fennállásának 20 éves évfordulóját a várudvaron ünnepelte Gárdonyi Fanni és társai műsorával, a fogadásra a képtárban került sor.

„Ozorai Pipó nyomában” gyalogtúra

Szeptember 2-án a Cserhát Baráti Társaság ismét megszervezte az „Ozorai Pipó nyomában” gyalogtúrát. A regisztráció, az indítás, illetve a beérkezők fogadása fél 8-tól 18 óráig a várudvaron történt.

Házasságok hétvégéinek találkozója

Október 7-én a kőtárban került sor a házasságok hétvégéinek régiós találkozására, a fogadás a képtárban zajlott.

Október 23-i ünnepség

A művelődési ház felújítási munkálatai miatt az október 23-i városi megemlékezésre idén a kőtárban került sor.

Otthonosság

A Wosinsky Mór Megyei Múzeum központi épületének barátságossá tétele, múzeumi bolt, az épületen belüli információs eszközök bővítése, fogyatékkal élők kiszolgálása

Az épületen belüli információs eszközök:

- információs pult, telefonos információs szolgálat két munkatárssal
- digitális terminál a földszinti folyosón: információs bázis, benne virtuális múzeumlátogatás; képeslapküldő; játékok (kvíz, puzzle stb.)...
- virtuális pontok a régészeti kiállításban: interaktív térképek a honfoglalás kori kiállításban; műtárgymásolatok tapintása (feliratozás Brille írással is)
- információs táblák elhelyezése mindegyik kiállítóhely bejáratánál
- 1 db hernyótalpas tolószék a mozgáskorlátozottak számára
- eseménynaptár, szórólapok, meghívók (400-500 pld.)
- múzeumi bolt (kiadványok, képeslapok, CD...)
- kávéautomata
- pedagógus adatbázis folyamatos frissítése (320 e-mail cím)
- sajtó adatbázis folyamatos bővítése (50 cím)

Múzeumi bolt kínálata:

Könyv: címek száma 12 + 33 évkönyv

Katalógus: címek száma 2

Műtárgymásolat: nincs

Poszter: nincs

Képeslap: 8 féle

Ajándéktárgy: 16 féle

Közművelődési célú kiadványok, szórólapok

- Múzeumi órák anyagához és kiállításokhoz kapcsolódó feladatlapok
- Szórólapok az állandó kiállításokhoz magyar, német és angol nyelven
- *Nyitott kapuk – mesélő tárgyak.* Foglalkoztató füzet a Wosinsky Mór Megyei Múzeum Örökségünk. Tolna megye évszázadai című kiállításához (Összeállította: Andrásné Marton Zsuzsa, grafika: Frankné Sági Apollónia, WMMM Szekszárd, 2008.)
- *„Zsindelytetős régi háznak voltam gyermeke...”* Foglalkoztató füzet. Babits Mihály Emlékház (Összeállította: Lovas Csilla, grafika: Frankné Sági Apollónia, WMMM Szekszárd, 2008.)
- *Nyitott kapuk – mesélő tárgyak.* Foglalkoztató füzet a Wosinsky Mór Megyei Múzeum régészeti kiállításához (Összeállította: Andrásné Marton Zsuzsa, grafika: Frankné Sági Apollónia, WMMM Szekszárd, 2009.)
- *Nyitott kapuk – mesélő tárgyak.* Foglalkoztató füzet a Wosinsky Mór Megyei Múzeum Megelevenedett képek. Egy kisváros a századfordulón című kiállításához (Összeállította: Andrásné Marton Zsuzsa, grafika: Frankné Sági Apollónia, WMMM Szekszárd, 2010.)
- *Múzeumpedagógiai programajánló* (Összeállították: Andrásné Marton Zsuzsa – Lovas Csilla, grafika: Frankné Sági Apollónia, WMMM, Szekszárd, 2011.)

- *Tájak, települések, emberek. 19. századi tudástár és történelmi játszóház.* Múzeumpedagógiai foglalkoztató füzet diákoknak a WMMM megyeházi kiállításához. Tolna Megyei Önkormányzat, Szekszárd, 2011.
- *Múzeumpedagógiai programajánló* (Összeállították: Andrásné Marton Zsuzsa – Lovas Csilla, grafika: Frankné Sági Apollónia, WMMM, Szekszárd, 2012.)

Fejlődési mutatók (Megyei Igazgatósági szinten összesített adatok)

Média-megjelenés mutatói

Mutatók	2012. tény	2013. várható	Index %
TV	31	30	96 %
Rádió	42	45	107 %
Írott sajtó	26	25	96 %
Elektronikus sajtó	78	80	102%
Összesen	177	180	102%

A mutatók alakulásának szöveges magyarázata:

A közönségkapcsolat egyik legjelentősebb feladatköre az intézmény híreinek eljuttatása, közvetítése a nagyközönséghez a média segítségével. 2012-ben regisztráltuk az intézményt a Facebook közösségi portálon, ahol igyekszünk naprakész információval még szélesebb körökhöz eljutni, különös tekintettel az ifjabb korosztályra, valamint a szabadidővel rendelkező felnőtt korosztályra, mivel általában ez az a célközönség, akik potenciális látogatói lehetnek a rendezvényeinknek, hiszen ők az aktív használói a programnak.

Az intézmény honlapjának folyamatos frissítéséről szintén gondolkodunk.

A múzeum propaganda és reklámtevékenysége a fentiek alapján egyrészt arra irányul, hogy minél szélesebb tömegek kapjanak naprakész, korrekt információt az intézmény tudományos, közművelődési és múzeumpedagógiai programjairól, az aktuális rendezvényekről, másrészt folyamatos tájékoztatást kívánunk nyújtani a megyei múzeum valamint tagintézményei általános, a látogatókat érintő működéséről (az adott intézmény pontos címe, elérhetősége, kiállításai, nyitva tartása stb.).

Hazai és nemzetközi pályázatok 2012.

Pályázat megnevezése	Pályázott összeg	Elnyert összeg	2012-es keret
NKA múzeumpedagógiai program	600.000	500.000	119.000
NKA Garay kiállítás	653.360	650.000	650.000
NKA Őszi Fesztivál (Szekszárd)	50.000	50.000	50.000
NKA Őszi Fesztivál (Simontornya)	50.000	50.000	50.000
NKA múzeumi évkönyvre	1.600.000	450.000	450.000
NKA restaurálás	700.0000	700.000	700.000
TÁMOP-3.2.4-08/1-2009-0016	5.386.500	4.930.565	440.000
TIOP-1.2.2.-09/1-2010-0009	50.000.000	46.800.000	3.502.000

A pályázati tevékenység rövid szöveges értékelése:

A TIOP-1.2.2-09-2010-0009 pályázattal a pincemúzeumi foglalkoztató felújítása 2011. december 31-én zárult. 2012-től a fenntartási időszak kezdődött. 2012. április 21-én átfogó záró ellenőrzést tartottak az ESZA képviselői. A jegyzőkönyv szerint mind a szakmai, mind a pénzügyi elszámolást jónak értékelték.

Intézményünk indult a TIOP 1.2.2.11/1 „Múzeumok iskolabarát fejlesztése és oktatási képzési szerepének erősítése” című pályázaton. Az előkészítő pályázatba nagy munkát fektettünk a fenntartó munkatársának segítségét is igénybe vettük. A pincénk bővítését célzó látványtár kialakításához több tervet is készítettünk, azonban a pályázatot tartaléklistára helyezték.

A TÁMOP 3.2.4-08/1-2009-0016 pályázat az Illyés Gyula Megyei Könyvtárral közös, konzorciumi együttműködés keretében valósul meg.

A muzeológiai, kiállítás-rendezési és közművelődési feladatainkhoz elsősorban az NKA pályázatok biztosítják az anyagi háttérrel. Az elnyert támogatások összegét kiállítás rendezésre, műtárgy- kiadványvásárlásra, múzeumi évkönyv megjelentetésére, múzeumpedagógiai programok megvalósítására, múzeumpedagógiai programajánló füzet kiadására, valamint a Múzeumok Őszi Fesztiválja rendezvényeinek szervezésére fordítottuk.

PR , marketing és média kapcsolatok

A marketing, a PR tevékenység egyik legfontosabb feladatának tartjuk az adott intézmény híreinek eljuttatását, közvetítését a nagyközönséghez a média segítségével. Programjainkról, rendezvényeinkről rendszeresen, havonta küldünk tájékoztatót interneten keresztül a médiáknak, a megye kultúrával (is) foglalkozó civil szervezeteinek. Fent nevezett médiák többsége az aktuális információkról napra kész, folyamatos tájékoztatást ad az olvasóknak, illetve a nézőknek, hallgatóknak. Alkalmanként egy-egy rangosabb, nagyobb publicitást igénylő eseményről, rendezvényről a médiák - kérésünkre megfelelően - előzetesen hírt is adnak, majd programjainkról képes riportot készítenek, melyet értelemeszerűen a napi híradóban, esetenként külön rövidfilm összeállításban, illetve a következő napi sajtóban jelentetnek meg. Minél több jó sajtókapcsolattal rendelkezünk, annál több helyen olvashatnak rólunk, láthatnak, hallhatnak bennünket, így a látogatók még szélesebb körben elérhetők.

Folyamatosan bővítjük internetes kapcsolatainkat a társintézményekkel, nevelési - oktatási intézményekkel, civil szervezetekkel, programjainkról e-mailen keresztül tájékoztatjuk őket.

A múzeum reklám- és marketingtevékenységének részeként munkatársaink alkalmanként, igény szerint nyilatkoznak a helyi és országos médiáknak.

A simontornyai várban zajló programjainkról, időszaki kiállításainkról rendszeresen küldünk elektronikus meghívót társintézményeknek, helyi pedagógusoknak, magánszemélyeknek és protokoll-listánk tagjainak. Intézményi honlapunkat rendszeresen frissítettük, de számos más honlapon is megtalálhatók a várról szóló információk. Rendezvényeink – honlapunkon kívül – rendszeresen megjelennek az alábbi négy internetes oldalon: a magyar múzeumok honlapján (museum.hu), a regionális programajánlóban (est.hu), a Várklaszter (varak-kastelyok.hu), illetve Simontornya város honlapján (simontornya.hu), továbbá iwiw- és facebook-oldalunkon is. A facebook-on immár csaknem 2000 ismerősünk van.

A múzeum régi e-mail címére (varmuzeum@vivamail.hu) érkező leveleket fogadjuk, de szinte kizárólag körlevelek és spam-ek érkeznek rá.

Újsághirdetésre csak a Múzeumok Éjszakájának plakátja kapcsán került sor, a Tolnai Népújságban a szekszárdi múzeum fizetett hirdetéseként, a helyi lapban a szerkesztő jóvoltából.

Élünk a hagyományos reklámtevékenység eszközeivel is. A vár előtti parkolóban nagyméretű megálló tábla hirdeti aktuális kiállításunkat, a város oktatási intézményeiben plakátokat helyezünk el, az internetet nem használó látogatóinknak pedig papír alapú meghívót küldünk.

E-mail címünk: wmmm@terrasoft.hu

Honlap: www.wmmm.hu. A szekszárdi és a simontornyai egységünk is rendelkezik facebook profillal.

Gazdálkodási mutatók:

Mutatók	2011. tény	2012. tény	Index %	2013 terv
Létszám (fő)	36	36	100	
Kiadás (eFt)	235.952	153391	65	
ebből: személyi	147.216	114408	78	
Dologi	67.660	38973	58	
felhalmozási (beruházási)	21.076			
Bevétel (eFt)	248 879	158669	64	
ebből: működési bevétel	75687	25152	33	
felhalmozási bevétel	4862			
működési célú pénzeszköz átvétel	12450	10332	83	
előző évi maradvány	62577	11889	19	
felhalmozási célú pénzeszköz átvétel	15201			
kötségvetési támogatás	78102	111296	142	

A mutatók alakulásának szöveges magyarázata: Régészeti feltárásokból származó bevétel elmaradása, valamint költségvetési támogatás csökkenése okozza a nagymértékű bevételi index változását. Kiadási index növekedése pedig a korábbi évek pénzmaradványának felhasználása az oka.

Jegybevétel (kérjük muzeális intézményenként bontva és a múzeumi szervezet szintjén összesítve)

Mutatók	2011. tény	2012. tény	Index %
Jegyár-bevétel	3353	4367	130

Gazdaságosság:

- Beszerzéseinket megrendeléseinket úgy valósítjuk meg, hogy három árajánlatot kérünk be és a minőség figyelembevételével a legkedvezőbbet választjuk.

Önértékelés

Gazdaságosság - az erőforrások felhasználásához kapcsolódó kiadás (vagy ráfordítás) az adott viszonyok között elérhető legkisebb legyen a jogszabályban meghatározott, illetve általánosan elvárható minőség mellett.

2012-ben új körülmények között, havi elosztásban kaptuk meg a közvetlenül utalt bér- és járulékok fölötti részét támogatásunknak fenntartónktól, rendkívül szigorú, heti pénztári forgalom ellenőrzés mellett. Megnehezítette az év közbeni zárolás terveink megvalósítását, az újabb zárolás pedig működési zavarokat okozott. Kénytelenek voltunk szakmai kiadásainkat átrendezni, de ez több területen is csak azt eredményezte, hogy a kiadások 2013-ban fognak jelentkezni. Az intézmény pénzügyi egyensúlya megmaradt, adósságot nem halmoztunk fel.

Beszerzéseinket úgy valósítottuk meg, hogy a 100.000 Ft feletti vásárlásoknál, illetve megrendeléseknél három árajánlatot kérünk be és a minőség figyelembevételével a legkedvezőbbet fogadjuk el. Üzemanyag felhasználásunknál a mindenkori MOL üzemanyagárból 2, 30 Ft/l kedvezményt sikerült megszerezni. Áramot új piaci szolgáltatótól vásároltunk, olcsóbban.

Intézmény értékelése: 5.

Hatékonyág - az ellátott feladat eredménye, a nyújtott szolgáltatások és előállított termékek értékének (vagy az abból származó bevételnek) és a felhasznált erőforrásokhoz kapcsolódó kiadásnak (vagy ráfordításnak) különbsége az adott viszonyok között elérhető legnagyobb legyen.

Tudományos produkcióink az elmúlt éveknél magasabb színvonalú volt, azzal együtt, hogy a munkatársak által leadott tudományos dolgozatok száma is gyarapodott a korábbiakhoz viszonyítva. Örömdetes tény, hogy bár kis múzeumi szervezet vagyunk 2012-ben ismét sikerült kiadnunk a múzeumi évkönyvsorozat újabb, immár 33. kötetét, melyben minden olyan dolgozat kép, illetve tábla melléklete színes, ahol ezt a szakmai szempontok indokolták. (A kötet kiadását az NKA Múzeumi Kollégiuma támogatásával sikerült megvalósítanunk.)

Mind szekszárdi egységeinkben, mind pedig egyetlen filiálénkban, Simontornyán igen magas színvonalú múzeumpedagógiai, illetve rendezvényszervezői munka folyt 2012-ben is, annak ellenére, hogy az ehhez szükséges pénzeszközöket magunknak kellett biztosítani. Hogy ez sikerült az az eddiginél is körültekintőbb szervező munkának és munkatársaink munkaköri köteleységén túlmutató munkájának köszönhető. Csak ennek köszönhető, hogy a látogatottság a nem esett vissza, sőt még nőtt is minimális mértékben az előző évhez képest.

A látogatói létszám stabilitását biztosító időszak kiállításaink lehetőségei igen rosszak, mert Szekszárdon csupán egy kis-közepes méretű terem áll rendelkezésre erre a célra, Simontornyán pedig a Bazsonyi kiállítás Ozorai Várból történt kényszerű áttelepítése elvette az erre a célra eddig használt tér 50%-át. Ennek ellenére sikerült mindkét helyszínen olyan kiállításokat szerveznünk, melyek vonzóak a látogatók számára.

Idén is ki kell emelnünk a régészeti osztályon dolgozó kollégáink tevékenységének hatékonyságát, mely ebben a feladatban és anyagiakban szegényebb időszakban is megfelelően képviselte az örökségvédelem érdekeit.

Intézmény értékelése: 5.

Eredményesség - a kitűzött célok – az elfogadott módosításokat, változó körülményeket figyelembe véve – megvalósuljanak, a tevékenység szándékolt és tényleges hatása közötti különbség a lehető legkisebb mértékű legyen.

A tervben kitűzött céljainkat 2012-ben sikerült elérnünk. Az intézmény működőképességét és pénzügyi egyensúlyát a tovább romló körülmények és a fenntartó váltás ellenére is egyelőre megőriztük. Azt azonban újra le kell szögezni, hogy a megyei múzeumi szervezet a működőképességének alsó határára jutott. Kisebbségi létszámmal és kevesebb pénzből nem lehet a törvényi kritériumoknak megfelelő szintű muzeológiai munkát végezni.

További előrehaladást könyvelhettünk el a gyűjtemények digitalizálásában.

Intézmény értékelése: 5.

Végezetül szeretném megköszönni kollégáimnak közös törekvéseinket segítő munkájukat: Korábbi fenntartóinknak köszönöm munkánkat segítő határozatait, az EMMI Közgyűjteményi Főosztály Múzeumi Osztályának pedig folyamatosan megnyilvánuló segítőkészségét. Köszönjük a Nemzeti Kulturális Alap Múzeumi Kollégiumának, hogy támogatásával lehetővé tette Évkönyvünk megjelentetését.

Szekszárd, 2013. február 12.

Ódor János Gábor
igazgató

A

WOSINSKY MÓR MEGYEI MÚZEUM

MUNKATERVE

2013

FENNTARTÓ:

SZEKSZÁRD MEGYEI JOGÚ VÁROS ÖNKORMÁNYZATA

BEVEZETÉS

Az 1997. évi CXL. törvény módosításával 2013. január 1-jétől a megyei múzeumok megyeszékhelyen lévő tagintézményei a megyeszékhelyek önkormányzatainak fenntartásába kerültek át. A megyei múzeumokat a törvény megyei hatókörű városi múzeumokká nevezte át. Tolna megyében ez a változás egy tagintézmény, a simontornyai vár leválásával járt. Egyidejűleg a 2013. évi költségvetésben nevesített állami támogatásban részesítik ezen intézményeket. Gazdasági önállóságunkat a törvény garantálja, így a megyei feladatokra adott állami támogatás és várható szerény bevételeink szűkösen fedezni fogják kiadásainkat. Új fenntartónktól külön támogatást várhatóan nem kapunk. Munkatervünk készítésének időpontjában még nincs aláírt költségvetésünk és tudomásunk van bizonyos szakmai feladatok direkt finanszírozási előírásairól. Ezek érvénybe lépéséig azonban a tavalyi évben alkalmazott elveket próbáljuk érvényesíteni költségvetésünkben.

Tartalékok nélkül intézményünk idén is a pályázati lehetőségek megragadásával együtt takarékoskodásra szorul, szűkös erőforrásainkat beosztva. Bevétel elsősorban a belépőjegyek eladásából és a szolgáltatói - elsősorban régészeti - szerződésektől várható. A régészeti szerződésekkel kapcsolatos bevételek tekintetében, a régészeti lelőhelyek feltárásának, illetve a régészeti lelőhely, lelet megtalálójára anyagi elismerésének részletes szabályairól 5/2010. (VIII. 18.) NEFMI rendelet rendelkezéseinek megfelelően projektszemlélettel élünk. A rendeletet 2011. év végén módosították, a korábbi százalékos elosztás számszerűsített mértékét elhagyták. A korábban érvényben volt rendelet egyértelműen leszögezte, hogy rezsire a szerződött intézmény a szerződés összegének egyhatodát számolhatja el. Ez azt jelentette, hogy a szakfeladat ellátásból adódó szerződéses bevételekből 15 %-a számolható el, esetleg még a bérköltség - régészek, restaurátorok - egy része. A változással a pénzek felhasználására vonatkozó kötöttség megszűnt, de arányait nézve a régészeti feltárások terepi- és feldolgozási költsége nem változott, továbbra is legalább 80-85 %-át kiteszik a szerződéses összegeknek. Súlyosan érintenek minket a decemberben életbe léptetett 293/2012-es Kormányrendeletben szabályozott változások. E szerint a preventív régészeti munkákat (az úgynevezett Előzetes Régészeti Dokumentáció elkészítését) a Magyar Nemzeti Múzeumhoz rendelik, a pénzügyileg nyomott áron és időben korlátozott, elvégzendő terepi munkák maradnának a kezünkben. Megítélésünk szerint emiatt még a 2012-ben végzett, 10 M Ft-os szerződésállományunk és az ebből várt bevétel is jelentősen zsugorodni fog az idei esztendőben.

A központi támogatás évekig folyamatosan csökkent. A gazdasági válság előtti bázisévnek tekintett 2008-as esztendőhöz képest 2011-re közel felére esett vissza az intézmény központi finanszírozása. A tavalyi fenntartóváltással együtt javult ez a mutató és a várt támogatás elérte volna a 2009-es esztendő színvonalát. A 2012. júliusi központi zárolás azonban a bér és járulékok 10 %-át elvitte, így csak nagy nehézségek által tudtuk kifizetni a rezszi számláinkat az év végén. 2013-ra újra 129,3 M Ft támogatásra számítunk az év elején. Tervezett bevételeink 16,7 M Ft-ot tesznek ki. Költségvetésünkben legnagyobb tétel a 39 fő munkavállaló bér- és járulék költsége, mely 101 M Ft éves szinten. Ennek növekedése várható, amennyiben fel tudjuk tölteni hiányzó státuszainkat. Alapvető rezsizsámláink évente 18 M Ft-ot tesznek ki.

A múzeum vezetése a folyamatosan formálódó törvényi és finanszírozási helyzettől függetlenül mindent megtesz azért, hogy minél kevésbé csökkenjen az intézményben végzett tudományos munka és az arra épülő közművelődési tevékenység színvonala. Igyekszünk megragadni minden alkalmat, hogy külső pályázati forrásokat találjunk az egyre gyengébben és kiszámíthatatlan módon csordogáló költségvetési támogatás pótlására. Az NKA-hoz és a TÁMOP-hoz több pályázatot tervezünk beadni, illetve adtunk is már be januárban.

A legnagyobb anyaggal rendelkező gyűjteményi egység, a régészeti gyűjtemény gyarapodásának lehetőségeiről szükséges külön is szólni. Hosszú, a vidéki magyar régészet számára nehéz időszak után 2010-ben a megyei múzeumok számára kedvező törvényi változások léptek életbe. A nagyberuházások régészeti feltárására létrehozott szervezetet, a Kulturális Örökségvédelmi Szakszolgálatot - KÖSZ) átalakították, a Magyar Nemzeti Múzeumba tagozták. Ezzel egy időben a megyei múzeumok visszakapták ásatási jogukat illetékességi területükön, amely az önkormányzati és az örökségvédelmi törvények alapján eredendően is az ő feladatuk volt. A múzeum régészeti osztálya és az egész intézmény számára fontos volt ez a változás, hiszen a KÖSZ léte és tevékenysége a megyei múzeumban folyó régészeti munka egészét veszélyeztette. A nagyfelületű ásatások lebonyolítására a lehetőség ezt követően már adott volt, azonban az M6-os autópálya megépítése után, a gazdasági válság következményeként 2010-ben jelentősebb bevételt hozó külső munkára nem tudott a múzeum szerződni. Emiatt ésszerűsíteni kellett a határozott időre kinevezett alkalmazotti létszámot, Az ásatási munkák csökkenése egyben kényszerű lehetőséget adott a leltározási és dokumentálási feladatok felgyorsítására. 2011-től elvileg még bővíthettek volna az ásatási lehetőségek, de a régészeti munkákra aláírt szerződések száma viszonylag kevés volt, nagyságrendjük pedig alacsony. A 2012-es régészeti szabályozások változásáról már ejtettem szót a bevezetésben. Csupán anyagi szempontból nézve a fenti jogszabályváltozás az egyébként is gyengén csordogáló régészeti bevételek megcsappanásához vezet. Ennél is nagyobb gond, hogy az ásatásokra tervezett időkorlát alkalmazása kulturális örökségünket egyértelműen veszélyezteti. Terepi feladataink ellátása mellett kiemelkedően fontos, hogy a múzeum régészeti gyűjteményében megkezdjük a revíziót.

A Történeti Osztályon belül működő néprajz tekintetében a raktári renddel és a vidéki gyűjtemények anyagával kívánunk foglalkozni továbbra is. Folyamatosan nyilvántartásba vesszük a gyűjteményfejlesztésnél jelzett tárgyi gyarapodást, folytatjuk a revíziót. A raktárrendezés során előkerült néprajzi tárgyak bejelentését is tervezzük. Ezen túlmenően szakmai segítséget nyújtunk a helytörténeti gyűjtemények létrehozását kezdeményező kistelepüléseknek. Segítünk a falusi és más kistelepülési tájházak anyagának szakszerű bejelentésében, a kiállítások bővítésében. Folytatjuk a Tolna megyében lévő magángyűjtemények további feltérképezésének megkezdett munkáját, szakmai segítség nyújtásával támogatjuk ezek megfelelő elhelyezését. Segítjük az ócsényi, a sárpilisi, az alsónyéki, a szakadati és a lengyeli tájház munkáját leltározás, szaktanácsadás formájában. Folytatjuk a tárgyi gyűjtemény leltárkönyvének digitalizálását és a tárgyi gyűjtemény anyagának digitális fotózását. Folytatódik a tengelici Csapó családhoz, közelebbről Csapó Dániel személyéhez kötődő, korábban megkezdett kutatómunka is.

Az újkortörténészek egyik legfontosabb feladata 2012-ben megindult revízió folytatása, valamint az év közepére tervezett, Szekszárd Retro munkacímét viselő időszak kiállításunk lebonyolítása. Amennyiben megkapjuk használatra a vármegyeházán kialakított új raktárt a Vörösmarty utcai raktárban található dokumentum gyűjteményt, áthelyezését megkezdjük

haladéktalanul, mert jelenlegi helyén a tárolás körülményei miatt komoly veszélyben van ez a gyűjteményi egység.

A képző-, ipar- és művészettörténeti terület felszámolja leltározási hátralékát (Miklósi M. Ödön festőművész dokumentumanyagának nyilvántartásba vétele) és folytatja a 2012-ben megkezdett revíziót. A Szekszárd Retro kiállítás létrehozásában részt vesznek.

SZEMÉLYI-SZERVEZETI VÁLTOZÁSOK

2012. május 1-jével a TMIK vezetője 5 évre nevezte ki a jelenlegi igazgatót.

A múzeumi keretlétszám feltöltése szükséges elsősorban a teremőrök körében, hogy garantálni tudjuk a kötelezően előírt heti hat napos nyitvatartást. Nyugdíjas teremőreink pótlása feladatot ad, amennyiben a törvényi előírások miatt választásra kényszerülnek nyugdíjuk és részmunkaidős állásuk között. A 2012. január 15-vel nyugdíjba vonult címzetes igazgató státuszára muzeológust kell felvenni, tervek szerint néprajzos végzettséggel. Számítástechnikus szakember alkalmazása szintén előírt követelmény, közalkalmazotti bérre megfelelő szakembert találni azonban nem egyszerű feladat.

A Gazdasági Csoport három dolgozóval látja el feladatát. A Csoport vezetőjének vezetői kinevezését meg kell oldani.

A szakmai irányítást továbbra is az intézmény igazgatója látja el részben közvetlenül, a középvezetői szintbe tartozó Történeti- és a Régészeti Osztály vezetőjével és a Gazdasági Csoport vezetőjével. A három középvezető munkáltatói jogokat nem gyakorol, de beosztottai szakmai irányítását ők végzi. Beszámolási kötelezettségük az igazgató felé van.

Az egyes szakterületek 2013-ra tervezett feladatai az alábbiak:

GYŰJTEMÉNYI MUNKA

Gyűjteménygyarapítás

RÉGÉSZET

A 2013. év tervezett múzeumi régészeti munkáját a megyei beruházások megelőző feltárásai átírhatják. Több hatástanulmányt írtunk a korábbi évben (pl. Szekszárd ivóvízbázis fejlesztése, Dalmand Zrt. területén öntözésfejlesztés). A munkák megvalósulása azonban részben pályázati forrásokhoz kötődik, így akár utolsó pillanatban is elcsúszhatnak, mint az történt már kétszer a szekszárdi Béla-téri rekonstrukció esetében. Ennek befejezése ez év tavaszára várható, itt már csak kisebb nagyságrendű ellenőrzést kell végeznünk. Fenntartónkkal aláírt szerződéssel rendelkezünk a Szekszárd-alsóvárosi temető bővítéséhez. Itt a beruházó kézi- és gépi munka átvállalása mellett tavasszal kell feltárnunk várhatóan 1,5-2 hektárt június végéig, több ütemben. A megelőző és mentő feltárások elvégzésében szükség esetén minden kolléga kaphat feladatot.

A tavalyi évben a Magyar Nemzeti Múzeumon belül működő Nemzeti Örökségvédelmi Központ vezetése felvetette újra, hogy az M6 autópálya Tolna megyei szakaszán 2008-2010 között a KÖSz koordinálásával feltárt lelőhelyek anyagát múzeumunk befogadja. Ez hatalmas mennyiségű, több százézes nagyságrendű, de egyedi azonosítóval ellátott - lényegében beleltározott- leletanyagot jelent. A leletek végleges elhelyezéséért a NÖK fizetne.

Megfontolt és kérielt szakmai döntést kell hozni a kérdésben, hiszen fontos elv, hogy a megyéből származó leleteket lehetőség szerint a területileg illetékes múzeum őrizze.

A bevezetőben megfogalmazott célok megvalósításában az állományban dolgozó minden kollégát érintheti, ezért az alább felsorolásra kerülő részletes kutatói tervet csak akkor tudjuk teljesíteni, ha az nem sérti a feladatellátásból fakadó prioritásokat. A régebbi gyűjtésű régészeti leletanyagok restaurálását nagy százalékban megoldottnak tekinthetjük, ezért a 2 fő restaurátor-kiállításrendező munkatárs munkatervét egyeztetni kell a többi szakág vezetőjével.

Szükség szerint minden munkatárs közreműködik a felmerülő megelőző feltárási, valamint az esetleges leletbejelentési, ellenőrzési ügyekben. A szerződéses és jogszabályi kötelezettségeinknek megfelelően tervezzük az elmúlt időszak megelőző feltárásain és leletmentésein előkerült leletanyag restaurálását és feldolgozását. Ez a munka az egyéb feladatok miatt áthúzódhat a következő évre is.

Dr. Geréné dr. Vizi Márta feladata lesz a folyamatban lévő Szekszárd Béla-téri rekonstrukció során elvégzendő régészeti ellenőrzés és megelőző feltárás befejezése. A Vármegyeháza 2011-es ásatási dokumentációjának elkészítése határidős feladat.

Dr. Szabó Géza 2013-ban Folytatását tervezi a regölyi halomfeltáráshoz kapcsolódó terepi munkának és a leletanyag publikálásra való előkészítésének. Ehhez hatalmas segítséget jelentene a benyújtott OTKA-pályázat támogatása. A szerződéses és jogszabályi kötelezettségeinknek megfelelően tervezi az elmúlt időszak megelőző feltárásain és leletmentésein előkerült leletanyag restaurálását, feldolgozását – a szükséges mértékben külső erők bevonásával is. A tavasztól várhatóan meginduló terepi munkák miatt az eddigi ásatások dokumentációjának naprakészre hozását, majd a megkezdett lelőhelyek anyagának leltározását tervezi.

Czövek Attila osztályvezető az előző években már elkezdett terepbejárési projektek folytatását tervezi. Köztük főként a Fadd határának történeti topográfiájához kapcsolódóan Fadd, Gerjen, Dunaszentgyörgy határának további szisztematikus bejárását. Szintén folytatni kívánja a Sió-Sárvíz, illetve a Völgységi-patak völgyének módszeres bejárását.

Dr. K. Németh András terepbejárásokat és adatgyűjtést végez Tamási határában a Tamási régészeti topográfiája c. munka elkészítéséhez. A régészeti felügyeletekben kiveszi a részét (víz-, és szennyvíz rekonstrukciók). Tervezi a Lápafő – Református temető lelőhelyen folytatott ásatás anyagának beletározását, illetve az 1998-2012. évi saját terepbejárási anyagai leltározásának megkezdését.

2013-ra tervezhető feltárások száma: 2

NÉPRAJZ

Dr. Balázs Kovács Sándor 2013-ban is egyedül látja el egyelőre a megyei múzeum néprajzkutatói feladatait. Ezen a helyzeten változtathat az év közben felvételre kerülő új néprajzos-muzeológus személye. Segítője a gyűjteménykezelői feladatokat ellátó Thuróczy Péter, aki egyben a múzeum összes gyűjteményének műtárgyvédelmi felelőse is.

Gyűjteményi munka a néprajzi gyűjteményben:

A következő év kiemelt feladata továbbra sem annyira a gyűjtemény bővítése, mint inkább a meglévő tárgyi anyag feltárása, szakszerű feltérképezése, megkezdett revíziójának folytatása. Továbbra is folytatjuk a raktári rend finomítását, a néprajzi tárgyak szakszerű csomagolását állományvédelmi célokból.

Dr. Balázs Kovács Sándor befejezve anyaggyűjtését Csapó Dániel családi iratanyagában, folytatja a megkezdett kutatómunkát annak feldolgozásával, melynek végeztével egy Csapó Dániel életéről és munkásságáról szóló monográfiát kíván megjelentetni. Kutatási eredményei alapján megkezdte a sárközi parasztság történeti demográfiájának feldolgozását.

ÚJKORTÖRTÉNET

Gyűjteményi munka az újkortörténeti gyűjteményben:

A gyűjteményfejlesztés területén a szerény pénzügyi lehetőségeken alapuló, korábbi gyakorlatot követjük, amely elsősorban a múzeumnak felajánlott anyagok gyűjtését jelenti. Emellett pályázatot hirdetünk „Szekszárd retro” címmel, melynek keretében az 1960-70-es évek tárgyait, dokumentumait, képeit, gyerekjátékait stb. szeretnénk összegyűjteni és egy kiállításon bemutatni.

A nyilvántartásban törekszünk a leltározatlan tárgyak, dokumentumok, képek feldolgozására, de a folyamatos gyarapodás miatt ez igen nagy nehézséget jelent, különösen a tárgyak elhelyezése, raktározása.

Várható teljesítések:

Tárgyi gyűjtemény leltározása 1000 db

Tárgyi gyűjtemény fotózása 1000 db, az új leltározások fotózása folyamatos

Dokumentum leltározás 300 db

Eredeti fénykép 300 db

Fegyver – esetleges

Adattári dokumentum 50 db

Adattári fénykép 10 cd

Archív fotók digitalizálásának befejezése (2001-2012) – 4805 kép, ami a verzók miatt több tételt jelent. Törekszünk az adott év leltározásának digitalizálására is.

Archív fotógyűjtemény digitalizálás utáni ellenőrzése 4805 db

IRODALOMTÖRTÉNET

Lovas Csilla irodalom- és művészettörténész folytatja a Baka István hagyaték leltározását a lemezgyűjtemény nyilvántartásba vételével. Részt vesz a Garay János születésének bicentenáriumi vetélkedő forgatókönyvének megírásában. Folytatódik a gyűjtemények revíziója.

KÉPZŐMŰVÉSZET

A régi Vármegyeháza felújítása 2011 decemberében befejeződött. Az épület kezelője a MIK, majd 2012. szeptemberétől a Megyei Kormányhivatal lett. Az új földszinti kiállítások megnyitási lehetőségei egyelőre még nem tisztáztak, ahogyan az emeleti kiállítások megmaradása is kérdéses és függ a Kormányhivatal további szándékától.

Szükség anyagi lehetőségeinket nem elsősorban a képzőművészeti gyűjtemény fejlesztésére, hanem inkább a meglévő alkotások állagvédelmére, restaurálására kívánjuk fordítani. Lovas

Csilla folytatja Miklósi M. Ödön festőművész életútjának és munkásságának kutatását, emlékműanyagának a feldolgozását. Folytatódik a gyűjtemények revíziója.

Gyűjteménykezelés, adattár

RÉGÉSZET

A 2009. évben megvásárolt régészeti raktár átrendezése, a jobb helykihasználás kialakítása folyamatos. Egykori fenntartónk az általunk biztosított anyagi forrásból megvásárolt és használatra nekünk átadott 2010-ben egy ipari raktárépületet. Ennek állapotfelmérését elvégeztük, múzeumi raktári hasznosításához több tízmillió forint szükséges.

Lehetséges, hogy anyagilag megfelelőbb megoldás az lesz, ha a meglévő épület melletti nagy telken egy új, könnyűszerkezetes raktár és régészeti bázis épül, mert a négyzetméterre kivetített építési költség kedvezőbbnek látszik a felújításnál. A jelenlegi anyagi kondíciók mellett mindkét megoldás csak pályázati úton elnyert pénzből képzelhető el. Ennek előkészítése azonban igen sok időt vesz igénybe.

A régészeti adattár és gyűjtemény kezelése, folyamatos rendben tartása a folyó megelőző feltárási munkák függvényében dr. Vizi Márta feladata. A gyűjteménybe érkező dokumentációk, tárgyak kezelésében, besorolásában Csiszér Antal gyűjteménykezelő segíti.

Darabszám: A feltárások függvénye, előre nem tervezhető.

NÉPRAJZ

Folytatódik a megkezdett raktári rend kialakítása, és a tárgyi anyag revízióra való előkészítése. Folytatjuk az apró tárgyak dobozolását, és az anyag átsomagolását, pormentesítését, tisztítását, konzerválását. Az anyagiak és a kiírt pályázatok függvényében tovább kívánjuk folytatni a raktári bútorzat fejlesztését a tárgyak szakszerű elhelyezése érdekében.

Naprakész állapotban tartjuk a néprajzi adattárat. 2013-ban tervben van még:

- Az ozorai néprajzi anyag digitális fotózása és revíziója.
- A Bátaszéki és a Nagymányoki Tájház tárgyfotózással egybekötött revíziója.
- A tolnai helytörténeti gyűjtemény anyagának elhelyezése, fotózása, revíziója.
- A Szakályi Tájház megmaradt anyagának a revíziója.
- Steig-hagyaték bejelentőzése és digitalizálása.

Tekintve, hogy a megye teljes néprajzi gyűjteményével egy fő muzeológus és egy fő gyűjteménykezelő foglalkozik, a darabszám nem tervezhető, mert más munkák függvénye.

ÚJKORTÖRTÉNET

Az újkortörténeti gyűjtemény gondozása dr. V. Kápolnás Mária történész feladata, munkáját Frank Péter gyűjteménykezelő és Rovacsekne Bérdi Paula segíti.

2013-ban jelentős változást jelentene, ha a felújított vármegyeháza raktárába a dokumentum és adattári gyűjteményt megfelelő helyre költöztethetnék. Az archív fotó és negatív gyűjtemény számára új tároló- és csomagolóeszközöket szerezhetünk be egy NKA

pályázatnak köszönhetően. A gyűjtemény elhelyezésére szolgáló raktár/iroda/feldolgozó helyiség átrendezésével, célszerű átalakításával, az új tároló rendszer elhelyezésével, néhány új tároló elem elkészítésével (keretezett fotók számára) sokat javíthatunk egyik legértékesebb, intenzíven gyarapodó gyűjteményünk tárolási körülményein. A munkákkal párhuzamosan ezen egységek revízióját is végrehajtjuk, valamint az Örökségünk c. kiállításban lévő tárgyak, dokumentumok ellenőrzését is elvégezzük, az öt évre szóló revíziós terv célkitűzését teljesítve.

IRODALOMTÖRTÉNET

Lovas Csilla folytatja a Baka István hagyaték leltározását. Munkáját Klem Józsefné és Frankné Sági Apollónia gyűjteménykezelő segíti.

Tervezett darabszám: 200 db

KÉPZŐMŰVÉSZET

Lovas Csilla folytatja Miklósi M. Ödön festőművész dokumentumanyagának nyilvántartásba vételét, valamint adatrögzítő munkatárs segítségével folytatódik a képzőművészeti gyűjtemény digitális adatfelvitele. A megvalósíthatóság függvényében közreműködik az alábbi festőművészek: Szilárd Klára, Szily Géza tárlatának kivitelezésében.

Tervezett nyilvántartási darabszám: 200 db

Gyűjteményrendezés, revíziók, selejtezés, kölcsönzések, letétek

RÉGÉSZET

Az adattár vezetőjeként dr. Vizi Márta felel a gyűjteményért és az adattár állapotának megőrzéséért. Ebben minden régész és gyűjteménykezelő kolléga segítséget nyújt egyéb munkájuktól függően.

Minden régész kolléga feladata a régészeti gyűjtemény meginduló revíziójában részt venni, a terepi és feldolgozási munkákat figyelembevevő beosztással.

NÉPRAJZ, ÚJKORTÖRTÉNET

Kölcsönzések, letétek terén kifelé irányuló, előre tervezett feladatunk nincs. A kölcsönzés és letétbe adás az év közben felmerülő igényeknek megfelelően történik.

Folytatódik a megkezdett raktári rend kialakítása, és a tárgyi anyag revízióra való előkészítése. Folytatjuk az apró tárgyak dobozolását, és az anyag átsomagolását, pormentesítését, tisztítását, konzerválását. Az anyagiak és a kiírt pályázatok függvényében tovább kívánjuk folytatni a raktári bútorzat fejlesztését a tárgyak szakszerű elhelyezése érdekében.

Naprakész állapotban tartjuk a néprajzi adattárat. 2012-ben tervben van még az ozorai néprajzi anyag feldolgozása és a sióagárdi tájházban elhelyezett néprajzi tárgyak számítógépes nyilvántartásának befejezése.

A Történeti Osztály minden dolgozója számára közös feladata, amennyiben nyerünk a TIOP látványtár-pályázatán, hogy segít a pinceraktár átköltöztetésében és a látványtár újkortörténeti részének megvalósításában. Az ütemterv szerint folytatjuk a néprajzi és történeti gyűjtemény revízióját..

NUMIZMATIKA

2011 nyarától Czövek Attila végzi múzeum numizmatikai gyűjteményének felügyeletét, ezért ezzel kapcsolatosan az ebben a tudományágban való elmélyülés mellett az amúgy jórészt rendezett gyűjtemény további rendbetételét, alaposabb megismerését végzi el. Kidolgozásra váró feladat, a régészeti adattár bővítése esetén, a gyűjtemény házon belüli elhelyezése.

Könyvtári munka

Nyugdíjba vonult Deli Erzsébet kolléganőnk helyett 2012-ben Hucker Veronika könyvtárost alkalmaztuk, hogy a múzeumi könyvtár szétzilálódását megelőzzük. Új könyvtárosunk feladata a rendeléssel, leltározással, adatbevitellel, irodalomszolgáltatással, selejtezés-törléssel, a szabadpolc és a raktári rend fenntartásával kapcsolatos ügyek vitele. A központi épület pincéjében lévő kiadványraktárba elhelyezett polcokkal csak enyhíteni tudtuk az állandósult helyhiányon, ezért az új könyveket továbbra is csak az irodákban tudjuk elhelyezni. Továbbra is fontos feladat lesz, hogy elsősorban házon belül megoldjuk ezt a problémát. A folyamatosan elvégzendő napi munkák mellett a hiányzó folyóiratszámok beszerzése után el kell végezni a kötetést. A múzeum 34. évkönyvének megjelenése után postázni kell a belföldi és külföldi cserepartnereknek egyaránt.

A TÁMOP 3.2.4-08/1-2009-0016 pályázat keretében elkészült latin, német és angol címfordításokat be kell vinni az adatbázisba. Ezzel együtt a Corvina adatbázis rekordjait is javítani kell a fent említett problémák, hiányosságok miatt. A könyvtári honlap is folyamatos fejlesztésre szorul, mind tartalmilag, mind látványban, hogy az olvasók minél pontosabb találatokat kapjanak egy-egy keresett kiadványról. Az NKA-s pályázat (Közgyűjtemények Kollégiuma 3510/510) keretében elnyert összegből a legszükségesebb szakirodalmakat be kell szerezni, a pályázattal szakmailag és pénzügyileg el kell számolni.

2013. júniusában a „Hónap műtárgya” sorozatban a múzeumban a könyvtári anyag kerül sorra. Ehhez kapcsolódva egy értékes, érdekes kiadvány kiválasztása, bemutatása a feladat, illetve ennek előkészítő munkálatai.

Kiegészítő könyvtári feladatként a 2013-as évtől könyvtárosunkat bíztuk meg a Magyar Tudományos Művek Tára (röviden MTMT) adatbázisába való adatfeltöltéssel a múzeumban, melynek keretében a kollégák személyes tudományos bibliográfiáit kell rögzíteni az adatbázisba, illetve az idézeteket összegyűjteni, illetve mindezeket pótolni. Az MTMT-be való adatfeltöltés feltétele az Országos Tudományos Kutatási Alapprogramok (OTKA) tudományos pályázatainak. Egyúttal az OTKA intézményi adminisztrátori feladatait, teendőit is átvette Hucker Veronika. A következő évben elkezdjük a könyvtári részre eső revízió előkészítését.

Műtárgyvédelem

A megyei múzeumban már csak egy fő általános restaurátor és egy fő bútorrestaurátor dolgozik. Egyikőjük a Régészeti-, másikuk a Történeti Osztály keretében dolgozik.

Restaurátoraink a mellett, hogy a többi szakterület részéről felmerülő restaurálási feladatokat is ellátják, Sági Apollónia és Frank Péter gyűjteménykezelőkkel és más munkatársakkal együtt rendszeresen közreműködnek a központi épületben készülő időszakos kiállítások rendezésében is.

Künsztler Gábor Tamás bútorrestaurátor megkezdi szakirányú tanulmányait. Folytatja megkezdett munkáit: az iparművészeti, újkortörténeti és néprajzi bútorok és egyéb fa anyagú tárgyak restaurálását, konzerválását.

Tövisháti András általános restaurátor folytatja a restaurálásra előkészített régészeti anyagok feldolgozását.

2013-ra személyre lebontott restaurátori tevékenységet és darabszámot nem tervezünk.

Tudományos feldolgozó - publikációs tevékenység

Gyűjteményi anyag feldolgozása

RÉGÉSZET

Dr. Vizi Márta 2013 folyamán az M9 út leletmentéséből származó Árpád- és középkori leletanyagot dolgozza fel. Résztanulmányokat készít az Icsé mezőváros feltárását bemutató kötet előkészítéséhez pénzügyi keret függvényében. Az ozorai vár feltárásából származó közép és koraújkori kerámia feldolgozását folytatja. Decs-Ete feltárásából származó anyagrészeket leltározásra, rajzoltatásra készíti elő OTKA támogatással. A kutatási tervben vázolt tematika alapján publikálásra dolgozza át. A mezőváros történetét és kutatástörténetét feldolgozó tanulmányt készít elő (OTKA pályázatban szereplő publikáció.) Kiemelt szerepet kap a helyi kályhacsempeanyag, mellyel a 2003-2007 között az MTA Bolyai János kutatói ösztöndíjpályázat keretében külön. A kész tanulmányt lektorálás utáni javítja. Az Etén előkerült leletanyaggal párhuzamosan vizsgált, Szigliget-Vár ásatásából előkerült kályhacsempeanyag vizsgálatának folytatja, további részeket publikációra készíti elő a Veszprém Megyei Évkönyv számára. Az M6 megelőző feltárásai (13A2, 36, 38, 28. lelőhelyek) anyagának feldolgozását folytatja. Kiegészíti az M6 To 13/A2 lh. –Téglaégető kemencék c. tanulmányát az Archaeologiai Értesítő számára. A Népi kályhák Decs-Ete mezővárosban című tanulmányát átdolgozza az OTKA pályázat kapcsán.

Czövek Attila Fadd határának történeti topográfiáját, földrajzi neveit feldolgozó – készülöben lévő – tanulmánya befejezéséhez a fentebb részletezett terepi munka mellett ismételt szükség lesz további levéltári kutatásra is. 2013-ban valósítaná meg Nicola Bianca Fábry kutatóval azt a tudományos publikációt, amelyben összefoglalnák a faddi Jegeshegy vaskori temetőjének feltárásából származó eredményeket. Folytatni kívánja a megyére vonatkozó depó-, kincsleletkataszter létrehozását, ami azt a célt szolgálja, hogy a meglévő műszeres háttér (fémkereső, GPS, térinformatikai programok) segítségével egyrészt a pontos helyüket meghatározzák, másrészt az esetlegesen a földben maradt darabjaikat összegyűjtsék. Dr. K. Németh András terepbejárásokat és adatgyűjtést végez Tamási határában a Tamási régészeti topográfiája c. munka elkészítéséhez. Folyamatos adatgyűjtést végez Bolyai-ösztöndíjához. Folytatja a havonta megjelenő Tamási Táj című önkormányzati lapban nyolcadik éve futó helytörténeti cikksorozatát. 2013-ban a következő tanulmányok megírását tervezi:

- *Adatok a pincehelyi török párkány lokalizálásához.* Kb. 20 oldal. Castrum 2013/1.

- *Vizek és vízgazdálkodás a középkori Tolna megyében. I. Vízimalmok.* Kb. 30 oldal. WMMÉ 2013

- *A középkori Lápafő és temploma.* Kb. 20 oldal. Fiatal Középkoros Régészek IV. Konferenciájának kötete, Kaposvár

- *Egy elveszett Tolna megyei birtokosztály 1487-ből.* Kb. 10 oldal.

Dr. Szabó Géza tudományos és ismeretterjesztő publikációs tevékenysége és kutatásainak folytatása továbbra is a bronzkor-kora vaskor régészeti problémáihoz, illetve a leletmentésekhez kapcsolódik, valamint az archaeometallurgia, a víz alatti régészet, a múzeum- és tudománytörténet, továbbá a helytörténet témakörében végez kutatásokat. A Werbőczy-évfordulókra készülve tervezi az eddigi leletmentésein előkerült anyagok feldolgozását, illetve a vele kapcsolatos Dombóvár környéki adatok összegyűjtését, az emlékhelyek felmérését. Az anyagiak függvényében a restaurálással és a leltározással párhuzamosan megkezdene a regölyi leletek feldolgozását. Ennek keretében első lépcsőben az MNM NÖK-vel közösen ősszel egy kifejezetten a hazai és nemzetközi szakmai közönség számára szóló kiállítást tervez, melynek a költségeit a rendező társ biztosítja.

Az évkönyv számára szerzőtársakkal kívánja feldolgozni a Dombóvár-Tesco őskori lelőhely térhasználatával kapcsolatos megfigyeléseket.

Ódor János Gábor tudományos publikációit elsősorban Tolna megye népvándorlás korából szándékozza írni.

A régészetben tervezett tanulmányok száma: 9.

NÉPRAJZ

Dr. Balázs Kovács Sándor folytatja Tolna megye nagy alakja, Csapó Dániel életének, munkásságának és családi vonatkozásainak feldolgozását egy monografikus kötet számára. Publikációt tervez a szekszárdi vásározás múltjáról, néprajzi jellegzetességeiről. Tovább folytatja a Duna mente református településeinek vallási, néprajzi, valamint a Sárköz társadalmi, néprajzi vizsgálatát. Ehhez anyaggyűjtést végez levéltárakban és terepen. Folytatja megkezdett kutatásait a Temesközben lévő Végvár református egyházi gyűjteményében és a temesvári levéltárban a 18. század végén és a 19. század elején a Tolna megyei Sárközből és a Duna mentéről elköltözött családokról.

A Sárköz parasztság történeti demográfiája témakörben tanulmányt tervez a múzeumi évkönyv számára.

A néprajzban tervezett tanulmányok száma: 3.

ÚJKORTÖRTÉNET

Dr. Gaál Zsuzsa a nők emancipációja témakörben tanulmányt készít a múzeum évkönyv számára. A Szekszárd retro című időszaki kiállítás forgatókönyvének elkészítése V. Kápolnás Máriával és Lovas Csillával közösen szintén feladata, csakúgy mint a múzeum XXXIV. évkönyve történeti, néprajzi, irodalomtörténeti része szerkesztői munkálatainak elvégzése. Emellett A Hónap műtárgya sorozatban feldolgozza Perczel Dezső gyűjteményben található kitüntetését.

V. dr. Kápolnás Mária Belvizek és Árvizek a Sárközben az első világháborútól az államosításig című témát kutatja és dolgozza fel a múzeumi évkönyvbe tanulmány formájában. Folytatja kutatásait a Tolna megyei fényképészek története témakörben.

Az újkortörténetben tervezett tanulmányok száma: 2.

IRODALOMTÖRTÉNET, KÉPZŐMŰVÉSZET

Lovas Csilla folytatja megkezdett kutatását Babits Ildikó autogramgyűjteménye 1929-32 témakörben. Kutatást kezd Tolna megyei nemesi arcképcsarnokok címmel. Ismeretterjesztő füzetet készít a 111 éve született Mattioni Eszter festőművész munkásságáról a Szekszárdi füzetek sorozatban, melynek kiadására pályázati forrást keresünk.

Az irodalomtörténetben tervezett tanulmányok száma: 1.

Az összes szakágban 2013-ra tervezett tanulmányok száma: 15.

Kutatónapok, alkotószabadság

A megyei múzeum munkatársai közül 10 fő veheti igénybe a heti kutatónapok kedvezményét, melyet jogszabályváltozás megszigorított tavalý. Közülük 6 főnek a heti egy napot egységesen a hétfői munkanapon, míg 4 fő számára minden második héten a törvényes két nap igénybevétele külön egyéni igazgatói engedély útján engedélyezhető.

A szabadságok, és állami ünnepek napjaira eső kutatónapok más napokra nem vihetők át, viszont tömbösítve is kiadhatóak.

Részvétel szakági továbbképzés, illetve a felsőoktatás munkájában:

Egyéni továbbképzés

Ódor János Gábor befejezi tanulmányait az ELTE Régészeti Intézete Doktori Iskolájában.

Kutatószolgálat

A gyűjtemények 2013-ban is elsősorban szakmabeli kutatókat fogadnak, kivétel ez alól az egyébként zárt könyvtár, amelyben az olvasótermi kölcsönzést középiskolások, felsőfokú oktatásban résztvevő hallgatók és amatőr kutatók számára is lehetővé tesszük.

KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS KÖZÖNSÉGGKAPCSOLATI TEVÉKENYSÉG

Kiállítások Szekszárdon

Időszaki kiállítások:

- Szilárd Klára festőművész kiállítása (2012. november 7 - 2013. február 18).
- "A paraszti polgárosodás tárgyi világa. Nemzeti jelképek a magyarországi tájházakban" - A Tájházsövetség vándorkiállítása (2013. február 14. – március 19)
- Megmentett örökség. Az autópálya ásatások régészeti anyaga (2013. február 25 - március 20)
- Válogatás a zengővárkonyi Míves Tojás múzeum anyagából (2013. március 25 – május 15)

- Szekszárd Retro. Azok az 1960-as, 70-es évek... (2013. június 22 – 2013. szeptember 25)
- Szily 75. Szily Géza festőművész kiállítása (2013. szeptember 30 – december 21.)
- A Hónap műtárgya. Minden hónap első munkanapján nyitó egyvitrines kamara-kiállítások a múzeum központi épületében. A dokumentációt közzétesszük honlapunkon és a múzeum Facebook oldalán.

Európai Unió pályázat

A *Wosinsky Mór Megyei Múzeum részvétele a tanórákon kívüli nevelési feladatok ellátásában* című TÁMOP-3.2.13-12/1 pályázatra hét köznevelési illetve közoktatási intézménnyel kötöttünk együttműködési megállapodást. A pályázat keretében komplex múzeumpedagógiai programcsomagot állítottunk össze az adott célcsoportok számára. Pozitív elbírálás esetén a programok megvalósítását a 2013/14-es tanévre tervezzük.

Rendszeres programok

Előre összeállított tematikus tervek alapján, a TÁMOP 3.2.8/08/B pályázat fenntarthatóságának jegyében tartjuk a továbbiakban is az *óvodás foglalkozásokat* (minden hónap utolsó hetében 10 és 11 órától előzetes időpont egyeztetés alapján), igény szerint a *múzeumi tanórákat* általános és középiskolásoknak. Az interaktív múzeumpedagógiai koncepció, egyúttal a látogatóbarát múzeum elvét figyelembe véve közönségcsalogató programokat dolgozunk ki az állandó és az időszaki kiállításokhoz kapcsolódva óvodásoknak, általános és középiskolás tanulóknak, főiskolásoknak, felnőtteknek, s nem utolsósorban a családi hétvégék résztvevőinek.

Múzeumi szabadegyetem Tolna megyei középiskolásoknak:

Folytatjuk a 2012/13-as tanévre meghirdetett programot, melyet minden hónap harmadik péntekén 8-12 óráig tartunk.

Az idei tanév tematikája: *Művelődéstörténet*

Január 18.

8 óra: Elblinger Ferenc: *Építészeti stílusok nyomában. Várak, kastélyok, kúriák*

10 óra: dr. Gaál Zsuzsanna: *A Tájak települések emberek című kiállítás megtekintése*

Február 15.

8 óra: Dr. K. Németh András: *Templomok és kolostorok élete*

10 óra: Bacsmai László: *A bencés apátság romok és a belvárosi r. k. templom megtekintése*

Március 22.

8 óra: Lovas Csilla: *Divattörténeti kalandozások*

10 óra: Andrásné Marton Zsuzsa: *Válts köpönyeget!* Történeti kosztümök életközben

Április 19.

8 óra: Dr. Vizi Márta: *A fűtés kultúrtörténete*

10 óra: Látogatás Szodorainé Mohr Szilvia keramikus műhelyében

2013. II. félév tematikája későbbi egyeztetés alatt.

„Régi ésszel – gyermekkézzel” tematikus sorozat

Kézműves foglalkoztató minden hónap második szerdáján 10-16 óráig.

Január 9: *Az Örökségünk...* című kiállításhoz kapcsolódva kosárfonás

Február 13: *Állatos álarc* készítése, ismerkedés a farsangi népszokásokkal.

Március 13: Történelmi játszóházi program, kerámia kokárda készítése

Április 10: Ismerkedés a húsvéti népszokásokkal, rajzolás írókával (kicáival), tojásfestés

Május 8: A honfoglalás kori kiállításhoz kapcsolódva nemezelés

2013. II. féléves program szervezés alatt.

Múzeumi esték keretében folytatjuk a *Királyi házak- tragikus sorsok* című sorozatot a hónap utolsó szerdáján 15 órától.

Január 30: Dr. Hahner Péter: *XVI: Lajos király a guillotine alatt*

Február 27: Dr. Majdán János: *A be nem iktatott uralkodó, Ferenc Ferdinánd*

Március 27: Dr. Bebesi György: *Az utolsó Romanov halála*

2013. II. féléves tematika szervezés alatt.

Tájak-Korok-Múzeumok Klub

A múzeumandragógia, vagyis a felnőtteknek, szépkorúaknak szóló rendezvényeink keretében januárban összeállított éves programterv szerint kéthetente csütörtökönként tartjuk a TKM tagoknak szervezett programokat.

Múzeumbarát óvoda és Múzeumbarát iskola címet ítéljük oda második alkalommal egy-egy intézménynek a Múzeumi Világnapon, május 18-án. Ezzel együtt jár évente egy szabadon választott múzeumi óra megtartása ingyenesen.

Egyéb, alkalmakhoz kapcsolódó rendezvények szekszárdi egységeinkben (időrendben)

Január 18-án *Mészöly Miklós emléknep* az Irodalom Házában (társszervezők: Szekszárd M. J. Város Polgármesteri Hivatala, PTE Illyés Gyula Főiskolai Kar, Illyés Gyula Megyei Könyvtár)

Március 21: Kortársak az Irodalom Házában. Király Levente költő-íróval beszélgetés, a Szépírók Társaságának támogatásával.

Április 24: Sárközi Mátyás: Párban magányban. Babits Mihály és Török Sophie kapcsolatáról szóló regény bemutatója a Babits-Házban, az Alexandra Zrt-vel közös szervezésben.

Május 18-án a Múzeumi Világnapon Wosinsky Emléknapot szervezünk. Ezen a napon ünnepeljük múzeumunk születésnapját és emlékezünk meg koszorúzással alapítónkra, Wosinsky Móra. Emellett *Múzeumi időutazás. Kézbe vehető történelem* címmel interaktív programot szervezünk kicsiknek és nagyoknak.

Május 25-én *Dienes Valéria Emléknep*. Rendhagyó irodalomórák a Dienes Valéria Általános Iskolával együttműködve.

Június 22: VI. Borok és húrok rendezvény és a Múzeumok éjszakája programja.

Június 24: *Szent László Nap*, Szekszárd város nagyrendezvénye. Gyertyafényes zenés irodalmi est Babits Mihály Emlékház kertjében

Szeptember 20: *Baka István Emléknep*. „Lapozz föl engem és leszek” Rendhagyó irodalomórák a Baka István általános Iskolával együtt működve

Október hónapban Múzeumok Őszi Fesztiválja rendezvénysorozat (szervezés alatt)

November 6-án, a Magyar Tudomány Napján a múzeum 34. évkönyvének bemutatása. Az intézmény muzeológusainak előadásai.

November 26. Babits Mihály születése napján rendhagyó irodalomórák a Babits Mihály Általános Iskolával együtt működve. A költő szobrának megkoszorúzása, Kelevéz Ágnes irodalomtörténész előadása.

December 10-én adventi hangverseny

December 17-én betlehemező csoportok bemutatója

A TIOP pályázattal felújított pincemúzeumi foglalkoztatóban zajló programok:

Múzeumi barangoló Mamut Marcival sorozat (óvodásoknak és kisiskolásoknak)

Szeptember: Múzeum-őr. Mit őriznek a múzeumok?

Október: Mamuttól a cserépbográcsig. Milyen kincseket rejt a föld?

November: Mesélő kövek. Templomok, várak, várkastélyok

December: „... ihol jönnek a törökök”. A szultán birodalmának határán

Január: A céhláda kincsei. Mesterek és mesterségek

Február: Szegények és gazdagok dédapáink korában

Március: Petőfi és társai. Az 1848/49-es forradalom és szabadságharc

Április: Nagyszüleink játéka. A múzeumi gyermekjáték gyűjtemény

Május: A Gemenci erdő állatai

Műhelytitkok sorozat (általános iskolásoknak)

- Kincsek a homokban. Hogyan dolgozik a régész?
- Időutazás az őskortól a honfoglalásig
- A restaurálás rejtelsei. Hogyan lesz a töredékből egész?

Fedezd fel! sorozat (általános iskolásoknak)

- Vitézek, katonák, fegyverek. A fegyvertörténeti kiállítás megismerése
- Kísérleti régészet (pl. kőeszközök csiszolása, fúrása, búza őrlése, fonás, szövés)

MűvészKEDDJ! sorozat (felső tagozatosoknak és középiskolásoknak)

- Pecsétviasz múzeumi pecsétetekkel
- Iniciálé készítése
- Ex libris készítés és kiállítás

Múzeumi Mozaik. Képek, filmek, hírek sorozat (felnőtteknek)

Minden hónap első hétfőjén 15 órától külön tematika szerint

Új tevékenységi lehetőségek a foglalkoztatóban és a régészeti kiállításban:

- Témafeldolgozás *interaktív tábla* segítségével
- Szituációs játék az „*időkapuk*”-ban (korhű ruhák, műtárgymásolatok...)
- *Múzeumi Activity* őskori, római és honfoglalás kori témában
- *Múzeumi Manó* kártya (Fekete Péter mintájára)
- *Papír elődök, papír harcosok*. Történelmi öltöztető babák
- Önálló feladatmegoldás négyféle munkalappal
- Visszacsatolás a foglalkozások után: *elégedettségi tábla* Smiley-val
- Gyermekrajz kiállítás *Múzeumi időutazás. Pillanatképek a foglalkoztatóból* címmel (a rajzolás, a munkák paravánon való elhelyezése folyamatos)
- *Digitális terminál* a földszinti folyosón: információs bázis, benne virtuális múzeumlátogatás; képeslapküldő; játékok (kvíz, puzzle stb.)...

- *Virtuális pontok* a régészeti kiállításban: interaktív térképek a honfoglalás kori kiállításban; műtárgymásolatok tapintása (feliratozás Brille írással is)

Tárlatvezetések: Egész évben folyamatosan, előzetes bejelentkezéssel a kiállításokban:

Múzeumi órák a Babits Házban és a Mészöly Miklós Emlékházban

Általános iskolai korosztály

- „Zsindelytetős régi háznak voltam gyermeke” Babits gyermekkorát és szülőházát idéző versei
- „Kincskereső” - Baka István
- Az elvarázsolt tűzoltózenekar Mészöly Miklós meséi
- A nagyotmondó Háy János
- Liszt Ferenc Szekszárdon

Középiskolás korosztály

- Halálfiái Babits Mihály nagyregényének szekszárdi modelljei és motívumai
- Szekszárdi mise – Baka István
- Sűrített Pannónia Mészöly Miklós és szülőváros
- Irodalmi emlékhelyek Tolna megyében
- Garay János emlékezete
- A mese: nem mese - Lázár Ervin
- Liszt Ferenc Szekszárdon

Családi hétvége program

Egész napos rendezvény a TÁMOP 3.2.8/08/B pályázat fenntarthatósága jegyében:

Április 20-án *Szent György-napi vigadalom* családi hétvége program, Waldorf Iskolával közösen

Szeptember 21-én *Múzeumi szüret* (a Szekszárdi Szüreti Napokhoz kapcsolódva)

November 30-án adventi családi hétvége (Waldorf iskolával közös szervezésben)

Szünidei nyári tábor szervezése az általános iskolás tanulók részére (2 x 1-1 hét).

Egyéb reklámtevékenység

Programjainkról, időszaki kiállításainkról rendszeresen küldünk elektronikus és/vagy nyomtatott meghívót, tájékoztatót a médiáknak, továbbá társintézményeknek, helyi pedagógusoknak, magánszemélyeknek és protokoll-listánk tagjainak.

Intézményi honlapunkat folyamatosan karbantartva és új tartalmakkal bővítve igyekszünk magas látogatottságát megőrizni.

Programjaink látogatóit szeretnénk ezután is személyesen megszólítani, ezért tovább építjük intézményünk kapcsolatait a web2-es felületeken, ahol rendezvényeinkről rendszeres tájékoztatást nyújtunk.

Szakmai és társadalmi kapcsolatok

Az anyagi lehetőségek és az előttünk álló feladatok függvényében minden muzeológus számára adott a részvételi lehetőség a szakmai konferenciákon és tudományos továbbképzéseken, szakmai társaságok rendezvényein.

Lovas Csilla Részt vesz a Víz'P' Art közalapítvány munkájában, valamint a Magyar Irodalmi Emlékházak Egyesülete munkájában.

Czövek Attila folytatja a tudományos együttműködést 2013-ban is az ELTE Régészettudományi Intézet Térinformatikai Kutatólaboratóriumával egy közös légirégészeti programban. Terveink szerint az újabb légifotózással párhuzamosan a lelőhelyek beazonosítását is végeznénk tovább a megyében. Folytatva az előző éves munkát, 2013-ban is elsősorban a Sió-Sárvíz völgye ilyen való feltérképezése a célunk. A tervek szerint folytatódna a Pécsi Légirégészeti Tékával a 2011-ben ugyan befejeződött „*Danube Limes*” programhoz kapcsolódó együttműködés is a limes menti római kori lelőhelyek további kutatásával. Részt vesz a Tolna Megyei Rendőrkapitánysággal kötött együttműködésben, amelynek célja az illegális fémkeresőzés visszaszorítása a megyében.

Dr. Vizi Márta tovább folytatja Miklós Zsuzsával (MTA Régészeti Intézete) Decs-Ete komplex kutatását, ez évben is fő feladatuk az eddig előkerült anyag feldolgozása, az újabb, majdani feltárási munkák előkészítése a feldolgozás tükrében. Egyes tárgytipusok esetében publikációk előkészítése. Folytatják légi megfigyeléseiket a település egészének tanulmányozására. Esetenként terepbejárást tartanak eddigi megfigyeléseink pontosítása céljából, a lelőhely változásainak megfigyelése céljából. Együttműködést folytat az MTA Régészeti Intézet dr. Kovács Gyöngyi által vezetett Dél-Dunántúli mezővárosok c. OTKA pályázata kapcsán Ete mezőváros szerepének kutatásával. Bondár Mária (MTA Régészeti Intézete) az M6 To 028. lh. (Szekszárd), Jankovich Katalin (Pázmány Péter Tudományegyetem) pedig az M6 To 038. (Őcsény) lelőhely feldolgozásában működik közre. A Magyar Nemzeti Múzeum január 9-11. között rendezte meg a kerámiakutatók számára meghirdetett konferenciáját. Előadást tartott „Különböző típusú kályhák egy dunántúli mezővárosban, Decs-Etén” címmel. A novemberi Fiatal Középkoros Régészek V. konferenciáján Szentendrén szintén részt kíván venni.

Dr. K. Németh András előadással tervezi részvételét a Fiatal Középkoros Régészek V. konferenciáján Szentendrén.

Dr. Szabó Géza továbbra is segítően vesz részt a honismerethez, helytörténethez kapcsolódó civil szervezetek munkájában és ezekhez szakmai támogatást ad. Februárban a Grundtvig ösztöndíj támogatásával Münchenben vesz részt szakmai továbbképzésen.

Egyéni továbbképzés, a 7 éves továbbképzési terv megvalósulása

Künsztler Tamás megkezdi tanulmányait a restaurátor alaptanfolyamon.

Lovas Csilla részt vesz a Petőfi Irodalmi Múzeum által szervezett továbbképző napokon.

A KÖLTSÉGVETÉS ADATAI

Tervünk készítésének idején aláírt és véglegesen elfogadott költségvetéssel nem rendelkezünk. Jelenleg ismert költségvetési támogatásunk 129 M Ft, melynek részletes megbontását nem tudjuk. Várhatóan a szakmai jellegű dologi kiadások egy részére magunknak megteremteni a fedezetet.

BELSŐ ELLENŐRZÉS

A vezetők ellenőrzik a különböző rendelkezések, belső szabályzatok betartását. Figyelemmel kísérik a feladatok végrehajtását, a beosztottak munkáját.

A munkafolyamatokba beépített ellenőrzési rendszert változatlanul működtetjük, ez az alábbiakra terjed ki:

- költségvetési előirányzatok felhasználására,
- a számviteli és bizonylati rend betartására,
- a vagyonsvédelemre,
- a szakmai tevékenységre.

Az intézmények belső ellenőrzése jelen pillanatban nem megoldott, erről fenntartónk gondoskodik.

Szekszárd, 2013. február 11.

Ódor János Gábor
igazgató